

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XV.
Štev. 40

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
TELEFON UPRAVE: 25-67 in 28-67
TELEFON OGLASNEGA ODDELKA: 25-67
Poslovalnica Ljubljana, Frančiškova 6. tel. 46-91
Poslovalnica Celje, Prešernova 3. telefon 280

Maribor, torek 18. februarja 1941

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POŠTNI ČERKOVNI RAČUN: 11.406

Cena
din 1.—

Poživitev vojnih operacij v Afriki

Iz Rima poročajo, da so angleški napadi strli odpor zelenice Džarabub — V Abesiniji in Somaliji se nadaljujejo angleške vojne operacije v smeri proti Gondarju in na levem bregu reke Džube — Velika letalska aktivnost

ZASEDBA OAZE DŽARABUB

RIM, 18. febr. AP. Vrhovno poveljstvo javlja, da so 12. in 14. februarja angleške čete z veliko podporo mehaniziranih oddelkov napadle italijansko posadko v zelenici Džarabub ter strle junaški odpor italijanskih čet.

JUNAŠTVO DŽARABUBSKE POSADKE

RIM, 18. febr. Stefani. »Giornale d'Italia« piše o junaškem odporu garnizije v Džarabubu. »Daleč proč od obal, sredi puščave se ta posadka drži že več tednov ter se upira sovražniku. Italijani so sposobni ne le da se junaško branijo, nego tudi da umro brez upanja na zmago, ker vedo, da se bore in da umirajo za višji življenjski ideal. Zgodovina bo z zlatimi besedami zabeležila junaške žrtve posadke v Džarabubu.«

ITALIJANSKO POROČILO IZ AFRIKE

RIM, 18. febr. Stefani. V 255. vojnem poročilu javlja italijansko vrhovno po-

veljstvo z bojišč v Afriki: V Džarabubu je sovražnik od 12. do 14. febr. s svojimi mehaniziranimi enotami ponovil svoje posebno hude napade, ki pa so se zlomili ob hrabrem naporu naših čet. Oddelki nemškega letalstva so zelo bombardirali angleške mehanizirane enote. En nemški bombnik se ni vrnil. V Egejskem morju je bilo neko sovražnikovo letalsko oporišče na otoku Kreti bombardirano z bombami težkega kalibra. Vzhodna Afrika. Na odseku pri Kerenu obojestransko delovanje topništva. V Keniji je bila močna kolona tovornih avtomobilov, ki se je poskušala približati našim postojankam, odbita s protinapadom in prisiljena na umik zaradi pomembnih izgub v moštvu in materialu. Naši letalski oddelki se še naprej izkazujejo s podpiranjem kopenskih operacij. Razen tistega letala, ki je bilo omenjeno v sporočilu št. 254, da je bilo zbito, je bilo zbito še eno angleško letalo

pri napadu na Brindisi v noči med 15. in 16. februarjem.

BOJI V ABESINJI IN SOMALJI

KAHIRA, 18. febr. RP. Kakor poročajo iz Abesinije, se je angleško napredovanje proti Gondarju sedaj pričelo znova nadaljevati. Prav tako se nadaljuje tudi napredovanje v južno Abesinijo in v Somalijo. Boji so se po zasedbi Prekdžube že prenesli na levi breg reke.

NEMŠKI NAPADI V AFRIKI

BERLIN, 18. febr. DNB. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je izdalo včeraj sledeče poročilo o nemških letalskih akcijah v Afriki: V Čirenaiki so nemške letalske sile uničile veliko število sovražnikovih tovornih in oklepnih vozil ter zadele skladišča goriva in vojnega materiala, kjer so izbruhnili požari. Pri napadu na Malto so nemška letala zbila tri angleške »Hurricane«. Ta letala so bila zbita v letalskem spopadu. Preteklo noč

so nemška bojna letala izvedla uspešen napad na zbiranje čet pri Bengaziju. Nemška oborožena ogledniška letala so včeraj napadla taborišče angleških čet pri El Agli v severni Afriki. Bombe so padle na štiri tanke. Uničena je bila tudi protiletalska baterija.

NEMCI O LETALSKIH IZGUBAH

BERLIN, 18. febr. DNB. Anglija ni dala le netočnih poročil glede svojih letalskih izgub od strani nemških letal, ampak je zatajila tudi svoje prave izgube v zračni vojni z Italijo. Od 9. do 15. februarja so sestrelili Italijani 55 angleških letal, na tleh so uničili 37 aparatov, skupno tedaj 92 angleških letal. Nasprotno temu je na italijanskih bojiščih bilo izgubljenih le 5 nemških in eno italijansko letalo. Anglija je po zadnjem tedenskem poročilu v bojih z nemškimi in italijanskimi piloti izgubila skupaj 162 letal.

Nadaljevanje letalske vojne na zahodu

Tako nemška kakor angleška letala nadaljujejo bombardiranje vojaških, industrijskih, pristaniških in drugih ciljev — Nov večji nemški napad na London

VČERAJSNJE NEMSKO POROČILO

BERLIN, 18. febr. DNB. Vrhovno poveljstvo nemške vojske javlja v svojem včerajšnjem uradnem vojnem poročilu: Neka podmornica je potopila 11.000 ton sovražnikovega trgovskega brodovja. Neka druga podmornica, ki je dozdaj potopila 20.000 ton, je povečala svoje uspehe na 24.000 ton potopljenega sovražnikovega brodovja. Ogledniška letala so severno od Great Yarmoutha poškodovala z bombami večjo trgovsko ladjo, zahodno od Irske pa so potopila neko manjšo ladjo. Včeraj so bojna letala izvedla uspešne napade na letališča, taborišča, pristaniške naprave in na neko tovarno orožja v jugovzhodni Angliji. Letala so metala bombe in streljala s strojnimi. Letala, ki so bila razvrščena na tleh, so bila uničena. Bombe težkega kalibra so padle tudi na parne koile in dele montažne tovarne severovzhodno od Peterheada, kjer so nemška letala potopila tudi neko sovražnikovo tovarno ladjo s 5000 tonami, katero je zadela bomba in se je nato po nekaj sekundah potopila. S tem je skupina bojnih letal v svoji dosedanjih borbi proti Angliji in Norveški uničila 150.000 ton sovražnikovega brodovja. Daljnostrelno topništvo kopenske vojske, je tudi 16. t. m. streljalo na vojaške cilje v jugovzhodni Angliji.

nad Malto na izvidniškem polatu, sploh niso opravljala te službe. Nemški lovci love britanske in so tudi v nedeljo sestrelili tri angleške Hurricane nad Malto.

ANGLEŠKA POROČILA

LONDON, 18. febr. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da je bilo v noči na torek nekaj nemških letal nad Anglijo. Napadla so London in okolice, ubitih je bilo nekaj oseb, požari, ki so jih izzvale bombe, so pa bili kmalu pogašeni. Nemška letala so obiskala tudi druge kraje Anglije; število ljudskih žrtev ni veliko. Eno sovražno letalo je bilo sestreljeno.

LONDON, 18. febr. Reuter. Nemška letala so nočoj vrgla več sto eksplozivnih in zažgalnih bomb na neki londonski okraj. London je bil edini cilj nemških napadov nočoj.

LONDON, 18. febr. RP. Angleška letala so v noči na nedeljo prvič letela nad južno Poljsko ter metala letake na Krakov, Katovice in nekatere druge kraje. To je bil doslej najdaljši polet angleških letal. V noči pozneje so angleška letala napadla celo vrsto ciljev ne samo v Franciji in Nemčiji, temveč tudi ob vseh obalah čez Dansko in do Norveške.

Dogodki na grškem bojišču

RIM, 18. febr. Stefani. Italijansko vrhovno vojno poveljstvo je izdalo včeraj iz Albanije sledeče poročilo: Grško bojišče: Včeraj so se nadaljevale borbe, zlasti na odseku 11. armade. Naši letalski oddelki so srdito bombardirali sovražnikova oporišča, ceste, prometne zveze in obrambne postojanke in zmetali nanje bombe lahkega kalibra. Z majhne višine so letala s strojnimi obstreljevala zbiranja čet. Eno sovražnikovo letalo je bilo zbito. V noči med 15. in 16. februarjem so naši bombniki napadli z očitnimi

rezultati letališče Mikaba na Malti. Lovska letala nemškega letalskega zbora so zbila nad otokom tri »Hurricane«.

ATENE, 18. febr. At. Ag. Uradno poročilo št. 114 grškega vrhovnega poveljstva pravi, da so bile z močnimi lokalnimi napadi osvojene nove sovražne postojanke. Ujetih je bilo 100 sovražnih vojakov. Naša letala so bombardirala nasprotnikove položaje in se vsa vrnila v svoje baze. V notranjosti Grčije ni bilo dogodkov.

Darlan zopet odpotoval v Pariz

LONDON, 18. febr. Reuter. Zdi se, da v Nemčiji še niso zadovoljni z najnovejšim razvojem v Vichyju. Pariški radio je javil, da bo admiral Darlan v najkrajšem času zopet prispel v Pariz na nov razgovor z Lavalom in nemškim poslanikom Abetzom. »Petit Parisien«, ki izhaja v Parizu, pravi s tem v zvezi, da pogajanja še vedno niso končana, čeprav so

bil doseženi že znatni rezultati. Pariški francoski krogi menijo, da je treba na vsak način doseči popolno sodelovanje z Nemčijo. To bi Darlan lahko storil sedaj, ko je njegov položaj okrepljen.

VICHY, 18. febr. AP. Admiral Darlan se je z avtomobilom odpeljal v Pariz na konferenco z Lavalom.

Tretjina Santanderja uničena

MADRID, 18. febr. DNB. Zaradi strahovitega požara, ki je nastal po eksploziji ladje v luki, je zgorela tretjina Santanderja. Uradno javljajo, da so pogorele štiri cerkve, katedrala, poslopje finančne uprave, carinarnica, centrala za socialno

pomoč, veleprodajalnica tobaka ter večje število stanovanjskih hiš in trgovin. V trgovskem delu mesta je zgorelo do tal več velikih trgovskih hiš. Brez strehe je ostalo 20.000 ljudi, ki so jih nastanili v bivšem kraljevem dvorcu. Ranjenih je

ZDRAVJE KRALJA ALFONZA
RIM, 18. febr. Stefani. Zdravje Alfonza XIII. se je zboljšalo. Noč je prebil mirno.

ITALIJANSKI POSLANIK NA FINSKEM
HELSINKI, 18. febr. Stefani. Finska vlada je dala agreement za imenovanje novega italijanskega poslanika v finski prestolnici.

ISMET INÖNI
predsednik turške republike

nad sto oseb.
MADRID, 18. febr. DNB. Po zadnjih vesteh se je gasilec le posrečilo, udušiti velik požar v Santandru.

Razdejanja v Bilbau

MADRID, 18. febr. DNB. Po zadnjem katastrofalnem orkanu ni ostala v Bilbau niti ena hiša nepoškodovana. Zrušilo se je 50 hiš, porušene so tudi mnoge industrijske visoke peči in druge naprave. Vse ulice so polne opeke, lesa in stekla, električnih drogov in razdejanih tramvajev. Mnogo prebivalcev je ranjenih.

ZANIMANJE ZA ITALIJANSKE LADJE

NEW YORK, 18. febr. Reuter. Ameriški kapital se interesira za 27 italijanskih ladij, ki so internirane v ameriških pristaniščih. Med temi ladjami je tudi 23.000 tonski prekomornik »Conte Biancamano«. Vse ladje cenijo na 10 milijonov dolarjev. Z njimi bi bilo precej pomagano Veliki Britaniji.

OBNAVLJANJE V FRANCIJI

VICHY, 18. febr. Havas. Francoski prometni minister je po radiu dejal, da je vlada začela obnavljati porušene zgradbe državnih železnic. V zadnji vojni je bilo razrušenih 60.000 poslopij, 180.000 pa teže poškodovanih. Vlada bo podprla z denarjem družine, ki imajo svoje domove v razvalinah in jih žele popraviti.

Manifestacija bolgarsko-turških teženj

Včeraj je bila v Ankari podpisana slovesna bolgarsko-turška izjava, s katero se obe državi izjavljata za ohranitev miru in prijateljskih medsebojnih odnošajev

ANKARA, 18. febr. ZPV. Včeraj je bilo izdano tu uradno poročilo o podpisu bolgarsko-turške izjave o medsebojnem prijateljstvu in nenapadanju, ki pa ne razveljavlja dosedanjih obveznosti niti s strani Bolgarije. Izjavo sta podpisala turški zunanji minister Saradžoglu in bolgarski poslanik v Ankari Kirov in se glasi:

Turška in bolgarska vlada sta ugotovili srečen uspeh na podlagi izmenjave stališč, do katerih je večkrat prišlo zaradi določitve smeri njune zunanje politike v odnosu do njunih vzajemnih interesov, kakor tudi o njunih skupnih ciljih, da ohranita medsebojno zaupanje in prijateljstvo med obema državama. Zvesti ostaneta svojemu prijateljskemu paktu, ki potrjuje nedotakljivost miru ter iskreno in večno prijateljstvo med Turčijo in Bolgarijo. V želji, da bi druga do druge nadaljevali s to politiko zaupanja, ki je v najtežjih trenutkih zagotovila mir v

medsebojnem spoštovanju njunih varnosti, sta sklenili začeti z novo izmenjavo stališč v luči dogodkov ter sta prišli do soglasja v sledečih točkah, brez posledic za njune pogodbene obveznosti z drugimi državami: Čl. 1. Turčija in Bolgarija smatrata kot nespremenljivi temelj svoje zunanje politike to, da se vzdržita slehernega napada. Čl. 2. Obe vladi, ki sta prežeti najbolj prijateljskih namenov druga proti drugi, sta tudi odločeni, da ohranita in še bolj poglobita razumevanje v medsebojnih odnošajih dobrega sosedstva. Čl. 3. Obe vladi izjavljata, da sta pripravljene najti odgovarjajoči način, da se bodo trgovinski odnošaji med obema državama v največji meri razmahnil v skladu z njunim gospodarskim ustrojem. Čl. 4. Obe vladi gojita upanje, da bo tudi tisk obeh držav prevzelo čustvo prijateljstva in medsebojnega zaupanja, kateremu daje ta deklaracija novo obliko.

krogih pravijo k podpisu nenapadne pogodbe med Bolgarijo in Turčijo naslednje: 1. Verjetno bo prišlo kmalu do hitrega miru med Italijo in Grčijo, in to na zahtevo Grčije. 2. Nemčija se ne bo interesirala zaradi predora do Dardanel, ki so sovjetska interesna siera. 3. Glavna prepreka nemškemu predoru do Grčije in Sredozemlja, Turčija, je odstranjena, ker je sedaj jasno, da Turčija ne bo napadla Bolgarije. Za pogodbo pa so se bile hude diplomatske bitke. Ker je Nemčija obljubila Turčiji, da jo bo obšla, je sovjetska vlada pritisnila na turško vlado ter zahtevala povrnitev »izgubljenih« pokrajin Karsa in Ardhana. Splošno se smatra, da je s to pogodbo nemška diplomacija doživela velik uspeh.

ŠE ENO MNENJE IZ SOFIJE

SOFIJA, 18. febr. UP. Nemčija si je z diplomatskim uspehom odprla pot v Bolgarijo z namenom, da predre do Grčije ter jo prisili na mirovna pogajanja. Splošno se smatra, da pomeni podpis pogodbe:

1. Turčija bo ostala pri strani, če bo nemška vojska okupirala Bolgarijo. 2. V nekaj dnevih bodo nemške čete prekorale Bolgarijo ter prisilile Grčijo na mirovna pogajanja z Italijo. Turška pogodba z Anglijo ostane nezpremenjena, ker je v včerajšnji bolgarsko-turški pogodbi rečeno, da se sporazum ne nanaša na druge obveze obeh držav, vendar se smatra, da je angleško-turški pakt precej omajen. Turki so obljubili, da bodo šli v vojno v primeru razširitve vojne na vzhodni del Sredozemlja, s to pogodbo pa so ostala bolgarska vrata odprta.

PRVO FRANCOSKO MNENJE

VICHY, 18. febr. AP. Turško-bolgarski pakt presoja v Franciji kot jasen dokaz, da Turčija ne bo ničesar storila, dokler ne bi dogodki v Bolgariji njo direktno ogrozili. Ni pa misliti na skupen odmik turških in bolgarskih čet s traške meje.

PROTIPLINSKE VAJE V ANGLIJI

BRIGHTON, 18. febr. Reuter. Prva poizkušna vaja proti plinskim napadom je bila v Brightonu. Uporabljali so solzljivi plin slabše jakosti, vendar pa je bil prizadet vsak pasant, ki ni imel pri sebi maske.

DANSKI PROTEST V ČILU

KODANJ, 18. febr. DNB. Danska vlada je naložila danskemu poslaniku v Čilu, naj vloži energičen protest pri čilski vladi zaradi zaplenitve treh danskih parnikov, zasidranih v čilskih lukah.

BROWDER OBSOJEN RADI GOLJUFIJE

NEW YORK, 18. febr. AP. Earl Browder, ki je bil pri zadnjih predsedniških volitvah komunistični kandidat, je bil obsojen na 4 leta ječe in 2000 dolarjev denarne globe zaradi goljufije s potnim listom.

SLOVAŠKA ZA KMETIJSTVO

BRATISLAVA, 18. febr. DNB. Dr. Tuka je po radiu govoril slovaškimi kmetom in naglasil, da je vlada izdelala izčrpen načrt za dvig poljedelstva. Načrt predvideva ustanovitev posestev s po 50 juter zemlje.

ARGENTINSKA PŠENICA ZA ŠPANIJO

BUENOS AIRES, 18. febr. DNB. V Buenos Aires sta dospela dva španska tovorna parnika, ki bosta prepeljala 10.000 argentinske pšenice za Španijo.

NOVA NEMŠKA ŽUPA V ROMUNIJ

BUKAREŠTA, 17. febr. DNB. V Dimrisi je bila ustanovljena nova župa Nemcev, ki bivajo v Romuniji.

Borza, Curih, 18. februaria. Devize: Beograd 10, Pariz 7.80, London 16.15, Newyork 4.31, Milan 21.72%, Berlin 172.50, Sofija 4.25, Budimpešta 85, Bukarešta 2.12%.

Mariborska napoved: Pretežno oblačno in nestanovitno vreme. Včeraj je bila maksimalna temperatura +10.4, danes minimalna -0.5, opoldne +7. Padavin (dežja) je bilo včeraj 0.2 mm.

Nasprotujoči si komentarji

TURSKO TOLMAČENJE IZJAVE

ANKARA, 18. febr. ZPV. Včerajšnji podpis bolgarsko-turške prijateljske izjave je zbudil ne samo v Turčiji in Bolgariji, ampak tudi povsod drugod veliko zanimanje. Tisk je tolmači kot nov doprinos k prizadevanjem za ohranitev miru na Balkanu, čeprav od nje ni mogoče pričakovati čudežev. Dovolj je že, da sta obe sosedni državi s to izjavo slovesno izjavili, da ne želita medsebojnih razračunavanj in da sta nasprotni vsakemu polzkušu, vsiliti jima orožje v roke. Izjava je bila plod dolgih prizadevanj, za katera je bila, kakor se zdi, dana iniciativa s turške strani. Angleški krogi so izjavo pozdravili z zagotovilom, da je tudi težnja Anglije ohraniti na Balkanu mir in omogočiti balkanskim državam nadaljnje vztrajanje na stališču nevtralnosti. Odnosaji med Anglijo in Turčijo se s tem niso nič spremenili. Angleško-

turško zavezništvo ostane nedotaknjeno.

LONDON, 18. febr. Reuter. Turški politični krogi mislijo, da je glavni pomen pakta bolgarska obveza, da ne bo Bolgarija napadla Turčije in ne Grčije, da torej ne bodo bolgarske čete korakale skupaj z nemškimi. Bolgarsko zadržanje napram Nemčiji ni v paktu določeno. Misli se celo, da se bosta Turčija in Bolgarija še bolj zblížali in morebiti podpisali celo skupni obrambni pakt.

IZJAVA SARADŽOGLA IN KIROVA

ANKARA, 18. febr. Reuter. Po podpisu pakta z Bolgarijo je turški zunanji minister Saradžoglu izjavil, da lahko imajo »majhni vzroki velike posledice«. Ta skromen pakt je odvrnil nove komplikacije od Balkana. Bolgarski poslanik Kirov je izjavil, da je zelo zadovoljen, da je podpisal ta pakt o nenapadanju.

TOLMAČENJE V SOFIJI

SOFIJA, 18. febr. AP. V diplomatskih

V Aziji ni neposredne nevarnosti

LONDON, 18. febr. Reuter. Kakor poročajo, je 11 japonskih vojni ladj dospel iz Sanghaja v Hainan, kjer je zbranih že nad 50 japonskih ednic vojne mornarice ter blizu 200 letal. Kitajski tisk v Čungkingu objavlja pod velikimi naslovi ukrepe, ki jih je storila Velika Britanija v Singapuru in okolici. Smatrajo pa, da vse to še ne pomeni, da bi moralo priti do vojne na jugu Azije, gre le za varnostne ukrepe za vsak primer. Tudi ne verujejo, da bi se Japonska drznila čez noč napasti Singapur in se spustila v avanturo k Holandski Indiji. Postopala bo previdno s pripravami ter čakala razvoja dogodkov v Evropi.

BANGKOK, 18. febr. Reuter. Britski poslanik v Siamu je predstavnikom tiska dejal, da so odnošaji med Anglijo in Siamom zelo prirčni. Poslanik je poudaril to še s posebnim ozirom na vesti, da na-

merava Velika Britanija napasti in osvojiti Siam.

TOKIO, 18. febr. DNB. Na seji spodnjega doma je zunanji minister Macuoka dejal, da je diplomacija stvar moči, zato je močna vojska neobhodno potrebna in prvi pogoj za miroljubne namene. Japonska lahko vodi energično zunanjo politiko samo v primeru, da na zunaj ne prevlada vtis, da je začela popuščati, ali da so njene nacionalne moči izčrpane. Zato mora Japonska pokazati svetu svojo neporušljivo voljo in odločnost, da kljub vsem težkočam izgradi in okrepi svoj veliki življenski prostor na vzhodu Azije. Govoreč o negativnem zadržanju Holandske Indije, je Macuoka dostavil, da se Tokio ne bori za upraviteljska mesta azijskih držav, je pa sposoben, da to lahko doseže. Japonska ne priznava akcij generala de Gaullea, zato tudi vodi pogajanja glede Siama z vichysko vlado.

Skupno vodstvo mornarice osi

BERLIN, 18. febr. RP. Dne 14. februaria sta se sešla v Meranu državni podtajnik italijanskega ministrstva vojne mornarice admiral Ricciardi in vrhovni poveljnik nemške vojne mornarice veliki admiral Raeder. Kakor pravi po agenciji DNB uradno izdano poročilo, je potekel

posvet v duhu največjega tovarištva in je bilo doseženo popolno soglasje glede skupnega vodstva vojne na morju proti Angliji. Iz tega sklepajo, da bo postavljena nemška in italijanska vojna mornarica sedaj pod skupno vrhovno vodstvo.

POVOĐENJ NA MADŽARSKEM

BUDIMPEŠTA, 18. febr. Reuter. Donava narašča, 3000 km² zemlje je pod vodo. 130 km južno od Budimpešte so nakopičeni ogromni skladi jedu. Horthy je včeraj v posebnem letalu ogledal poplavljeni ozemlje.

EKSPLOZIJA NA LADJI

NEW YORK, 18. febr. DNB. V neki ameriški luki je nastala eksplozija na cisternski ladji. En mornar je mrtev, 15 jih je ranjenih. Požar se je z ladje prenesel tudi na pristanišče.

Izjava Mackenzie Kinga

OTTAWA, 18. febr. Reuter. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King, je v svojem parlamentarnem govoru opozoril na zadovoljivo izpremembo v ameriškem javnem mnenju. Ameriška javnost podpira vse ukrepe, ki so izdani za čim večjo pomoč Angliji. To je najvažnejši dogodek ob koncu starega in v začetku novega leta. Ni treba misliti, da je, po kateri smo šli, lahka. Nasprotno, težka je in staršnejša, kakor si je marsikdo mogel predstavljati.

Najvažnejše, najdražje orožje so LETALA

V svetovni vojni 1914-18 je bila vsaj ob Soči, v Karpatih ali nad Solunom redka senzacija, če so borci prisostvovali veliki zračni bitki nad bojiščem. Letala so služila v glavnem kot izvidnice za obveščanje topničarjev ali pa za informacije v pripravah za ofenzive.

Danes je to drugače. Velike sile so postavile v boj mogočne vrste letalskih eskadrilj, na deset tisoče pilotov preizkušna in drznih zračnih avanturah hladnokrvnost svojih živcev. In ko se na obeh straneh Kanala spet začenejo hudi zračni napadi, se je redkokd v polni meri zaveda, da so letala najmodernejša, obenem pa tudi najdražje sredstvo sedanje vojne.

Brez dvoma so letala najvažnejši del modernega vojskovanja. Z njimi se lahko kontrolira sovražnikovo zaledje, na njihovih krilih se prenaša in seje smrt za frontami daleč tja, kamor daljnostrelni topovi ne morejo več poseči. Zato pa tudi terja oborožitev in vzgoja letalske armade ogromnih žrtev, ki jih premorejo le industrijsko visoko razvite države.

Ogromni izdatki za letala, pilote in gorivo

Moderna letala — lovci stanejo danes 2—3 milijona din, bombnik na daljše proge že 5—6 milijonov din. So velika bojna letala, katerih eno samo požre nad 10 milijonov din, preden zapusti tovarno. Naravno je tedaj, da se za stereotipnimi poročili — »zabili smo toliko in toliko sovražnih letal« — skriva občuten finančni udarec za prizadetega.

Ne pozabimo, da je n. pr. Anglija že spočetka te vojne določila za izpopolnitev svojega letalstva 50 milijard din, torej skoro petkrat več, kot znaša ves naš letni državni preračun. In to je bil začetek. Kasneje so še nove in nove milijarde za lahkokrile jeklene ptiče neba.

Veliki so izdatki za vzgojo pilotov, še večji za nabavo prepotrebne goriva. Moderno izvidniško letalo porabi namreč za vsak kilometer poleta 1 kg bencina, lovski aparat okrog 460 gr na 1 km, aparati za daljše proge pa že 2 kg na km. Ako se dvigne 100 bombnikov, potrebujejo za 500 km vožnje 100 ton bencina. In če izračunamo, da stane ena letalska bomba, kakor je pač velika, od 500 do 10.000 funt, šterlingov, tedaj lahko izračunamo, kako velikanske vsote denarja so izmetali Nemci in Angleži na ozemlje na obeh straneh Kanala.

Zračne ofenzive in izgube

V velikih zračnih ofenzivah se, kakor rečeno, naštevajo izgube letal na obeh straneh. Sto sestreljenih letal pomeni za prizadetega 300 milijonov din izgube in če smo čitali o nekaj nad 4000 uničenih letalnih enega tabora, pomeni to povprečno izgubo 12.000.000.000 din! In kar je najvažnejše, pri letalskih izgubah je treba vedno računati s tem, da s smrtjo pilota odpade izvežbana sila, ki jo je v kratkem času težko nadomestiti.

Splošen račun kaže, da je treba pri stodoletni izgubi v letalski vojni za vzdrževanje 400 bojnih letal porabiti mesečno blizu 7500 milijonov din, všteti pri tem 6000 milijonov za izgubljena ali poškodovana letala, ostalih 1500 milijonov din za porabljeni vojni material, bombe, izstrelke strojnice in bencin.

Odločujoča vloga jeklenih ptičev

Velike vojskujoče se sile morajo tedaj v gigantskih zračnih vojnah dvigniti svojo industrijsko kapaciteto do skrajnega viška, če hočejo zmagovati napore, ki jih terja zračna obramba. Ogromne vsote grede pri tem za obrambo pred letalskimi napadi, za organizacijo in zaščito letalskih tovorn, za nabavo surovin. Nemčija kakor Anglija se predobro zavedata, da vojna v zraku sicer sama po sebi ne more odločiti. Kot kooperacijska sila s suhozemno vojsko na eni ter vojno mornarico na drugi strani pa je udarna sila jeklenih ptičev tako odločujoča, da oba tabora ne varčujeta ne z denarjem ne z neutrudnim delom noč in dan, da postavita v boj letalsko armado, kakršne še ni videl svet. In ta bo tudi v letošnji pomladi imela veliko besedo v »odločujočem letu« sedanje vojne.

Nova faza političnega ravnotežja na Balkanu

Balkan ima tipična zemljepisna in človekoslovna svojstva, ki jih lahko reši le brez vmešavanja tujih sil — Zgodovinska vloga Jugoslavije — Oborožene sile prerojene turške republike

Prijateljski akt ob podpisu nenapadne pogodbe med Bolgarijo in Turčijo v Ankari je dejstvo, ki bo mnogo pripomoglo k razčiščenju odnosov na Balkanu. Saj je v danem trenutku vprašanje sožitja med Bolgari in Turki na obeh straneh dardaneljskih vrat eno najbistvenjših poglavij, ki lahko zagotovi solidarnost tudi v ostalih delih v zgodovini težko preizkušene Balkana.

Politično so imeli prvotno za Balkan samo to, kar je njegovo zemljepisno središče. Periferni deli so zatajevali svoje balkanstvo. Slo-

goči razni -izmi, ne imperializem enega napram drugemu, kakor tudi ne imperializem Balkana kot celote.

Po zlomu otomanskega carstva so nastale na Balkanu države na osnovi principa jezika kot kolektivnega obeležja naroda. Na tem principu je sezidana tudi naša Jugoslavija. Njeno osnovanje ima ogromen zgodovinski pomen za Balkan, nič manjši kot ideja edinstva južnih Slovanov. Jugoslavija je zgrajena na postavki nacionalne države, tega se zaveda jedro naše države, t. j. srbska, hrvatska in slovenska vas, ki je jaka in zdrava!

Carlyle pravi: »Veliki zakon kulture je v tem, da postane vsak vse ono, za kar je sposoben, da postane; in se razvije, kolikor je mogoče do popolne vzrasti, da se pokaže v popolnosti v lastni formi in veličini.« Ta zakon pa velja tudi za politično rast držav. Jugoslavlani smo duhovno pripravljeni, da se ne bomo dali v tej rasti ovirati. S starih grehom nesloge ni več računati, kajti ves naš narod se zaveda, da mora biti naš potencial harmoničen, ob katerem se bo razbil vsak poskus rušenja pravic, ki jih imamo kot narod in država. Balkan v naših mejah, je prerojen, prečiščen v krvi. Močen je in samozavesten.

skih divizij, tri brdske brigade in en trnjavski polk.

Turška pehotna divizija šteje tri polke pešcev in en polk artilerije. Konjeniška divizija ima štiri polke, en eskadron strojnic in oddelek topov na mezhjih. Gorska brigada ima tri polke pehote s potrebnim gorskim topništvom. Vsega skupaj je 60 polkov pehote, šest polkov pionirjev, vsak pa ima tri bataljone po štiri čete in eno mitraljesko četo.

Turška konjenica šteje 29 polkov po štiri eskadrone, en mitraljeski eskadron in oddelek topništva na mezhjih. Topništvo ima 10 polkov težke artilerije, 20 polkov poljske ar-

tilerije, 7 polkov težke trnjavske artilerije. Dalje obstajata še dve neodvisni enici težkih topov, 16 baterij modernih protiletalskih baterij in trije oddelki artilerije na konjih. K temu je treba še dodati nekoliko oddelkov inženirskih čet, 9 bataljonov za vezo, 10 bataljonov avtomobilov, en polk lahkih tankov, žandarmerijo 40.000 mož, 10.000 mož pograničnih čet in 8500 izvežbanih letalcev.

V zadnjih mesecih je Turčija poklicala pod orožje 500.000 mož, od katerih jih je bilo 350.000 koncentriranih v Traciji. Blizu meje je turška vlada zgradila več modernih vojaških letališč, na katerih je 500 letal v pripravljenosti.

Številčno stanje turške vojske se lahko po splošni mobilizaciji poveča na dva milijona mož. Od kar je po grškem porazu pri Smirni Kemal paša naglo reorganiziral vojsko, priznava ves svetovni tisk brez izjeme, da je morala in udarna sila turškega vojaka postala uvaževanja vreden činitelj pred vrati Balkana.

Ban. dr. Natlačen:

Zaupajmo v življenjsko moč svoje države

Država bo zatrla vse plačane preroke, ki begajo narod

Na 13. zasedanju banskega sveta v Ljubljani je ban dr. Marko Natlačen v nad dve uri trajajočem govoru prikazal preračunsko sliko, težaven položaj javnih nameščencev. Govoril je o komunizmu, ki se je razpasel med našo inteligenco, o kmetijstvu in prehrani prebivalstva ter javnih delih v Sloveniji. Po ekspoziciji o socialni in zdravstveni po-

litiki ter poročilu o slovenski obrti in industriji je ban zaključil svoj govor z ugotovitvijo, da »Smo zdaj v eni najodločilnejših, pa tudi najtežjih dob v zgodovini človeštva. Vlada bo nadaljevala politiko nevtralnosti, s te poti bo krenila le tedaj, če bi se kdo drznil kršiti našo nevtralnost ali kakor koli ogražati našo neodvisnost in svobodo. Ohraniti moramo mirne živce. Imamo ljudi, ki izgubljajo oblast nad svojimi živci, pa tudi take, ki oznanjajo lahkovernim ljudem cenen nauk, češ, da so naša prizadevanja brez vrednosti, ker se bo naša usoda odločila drugod. Tem krivim in po večini dobro plačanim prerokom, ki brez čuta odgovornosti begajo naš narod, veljaj naša najodločnejša borba. Država bo porabila za njih zatrtje vsa sredstva, pri tem pa naj sodeluje tudi vsa naša javnost. Slovensko ljudstvo je v svojem jedru zdravo, zaveda se, da je lastna država edini vir njegovega napredka in blagostanja. Ne dopustimo, da bi v sedanjih časih ostalo plen defetistične propagande. Zaupajmo v življenjsko moč svoje države, vsi se tesno strinjamo okrog naše kraljevske dinastije Karadjordjevičev.«

Mislimo, da ne bomo užalili občutljivosti nikogar, če trdimo, da so Srbi in Hrvati glavni činitelji v življenju naše države. Vprav zato, ker vodijo politiko sporazuma, mora biti ta dobra. Če bi je ne vodili in bi bili med seboj v prepiru, bi to rodilo zlo. (Dr. Mihajlo Ilić v članku »Česa ne smemo delati« v beograjsk. »Napredu«.)

Poziv na solidarnost vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov

Na okrožni konferenci SDS v Splitu, ki ji je prisostvoval tudi senator Sava Kosanović, je bila sprejeta resolucija: Konferenca delegatov SDS s področja banske izpostave v Splitu je po referatih Save Kosanovića in predsednika dr. Ljube Leontića ugotovila, da je v praktičnem delu izvajanja politike sporazuma še mnogo pojavov, ki jih je treba korenito popraviti in da mnoga vprašanja še globoko režejo v življenje širokih plasti narodnih krogov. Zato pričakujemo naglo rešitev, kar se pa lahko doseže le s slogom naroda in v njegovi državni zajednici. V zavesti, da je nad osnovnimi vprašanji prvo narodni obstoj v sedanjih resnih priklakah, pozivamo k narodni solidarnosti vse Slovence, Hrvate in Srbe.«

Optimizem v Zagrebu

Izstop dr. Markovića iz vlade ni v zvezi s politiko sporazuma

»Upajmo, da se bo na Balkanu skoro razjasnil položaj in da bomo videli, v katero smer se bodo dogodki razvijali. Umik bolgarskih in turških čet z meje je dosti pripomogel k pomiritvi. Naša politika nevtralnosti, čuvanja nedotakljivosti in svobode se bo nadaljevala. Sestanek v Berghofu je znova potrdil to naše stališče. Takšno politiko vodi Jugoslavija tem laže, ker obstaja identičnost pogledov i Hrvatov i Srbov i Slovencev. Dolžni smo čuvati mir zaradi sebe, zaradi vsega Balkana in vse Evrope.«

Jugoslavija lahko vodi takšno politiko samo zato, ker je naša sporazum s Hrvati. Delitev fondov v minulih dneh je nadaljnji korak k temu. Izstop dr. Laze Markovića iz vlade ni v nikaki zvezi s politiko sporazuma, ker je dr. Marković še nadalje pristaš sporazuma. Posledica je v različnih pogledih srbskih politikov na čisto srbska vprašanja«, piše »Hrvatski dnevnik«.

Nad 4 milijone tujcev v USA

V decembru so USA uvedle prisilno registracijo vseh tujcev, ki bivajo na področju Zedinjenih držav. Prvotno so računali, da je teh blizu 3 in pol milijona, toda našli so jih nad štiri milijone. Tujcev je pa še precej več, ker se mnogi niso hoteli vpisati v registracijske listine in zdaj nastopajo policijske oblasti proti njim.

Samo v New Yorku, ki šteje 7.4 milijona prebivalcev je 958.000 tujcev. Je torej največji center tujcev v USA. Zanimivo je, da so se Indijanci, doma iz Kanade, ki bivajo v državi Newyork, uprli registraciji. Prizadeti 900 oseb se je pojavilo v slikoviti narodni noši na popisovalnem uradu, kjer so protestirali proti registraciji, češ, da so oni državljani vse severnoameriške celine, ki je njih nacionalni teritorij, zato se jih registracija na tiče...

PROF. DR. FILOV
predsednik bolgarske vlade

venci in Hrvati n. pr. niso hoteli biti Balkanci, orientirali so se na zahod in se šteli za branilce zahoda, ko so bili v resnici straža Balkana proti zahodu.

Moč balkanske ideje

Toda balkanska ideja je rasla in se krepila: ideja širše zajednice držav in ljudi, različnih po rasi, značaju, jeziku, tradicijah in razvoju, vendar zdravih, močnih in polnih velikih možnosti ter tudi kot celota različnih od narodov in zemelj okoli njih.

Balkan ni bil več niti vzhod niti zahod, ampak zveza severa in juga ter se je odločno branil, da bi bil igrača bližnjih ali daljnjih sosedov. Balkanska samozavest ni bila več prazna beseda in vedno glasneje se je čulo, da se Balkan debalkanizira, medtem ko se Evropa balkanizira. Mnogo ponosa je zvenelo v klicu, naj se varuje Balkan pred evropeizacijo.

Iniciativo za balkanske kongrese so prevzeli Grki, Turki so se sicer potegnili najprej v Anatolijo, da bi si okrepili svoje korenine, a Balkana niso zapustili. Bolgari so sklenili z našo državo večno prijateljstvo. Ko so pristopili v balkansko zvezo tudi Romuni, je politični Balkan prestopil Donavo in se potisnil daleč na sever.

Madžari so bili z Balkanom vedno povezani, če z drugim ne vsaj s fisočletno željo, da bi prodrli vanj. Ko bi bila pristopila k balkanski zvezi tudi Madžarska, bi postal severna meja Balkana veliki gorski lok Krapatov, ki zapira in čuva panonsko nižino, in Donava bi bila glavna žila Velikega Balkana.

Politična zrelost

Toda temu Balkanu je manjkala zrelost. Romunija je odpadla, Bolgarija kolebala. Jasno je, da na našem raznolikem Balkanu niso mo-

Udarina sila Turčije

Balkan je tedaj nastal, se razvijal in specifično po svoje opredelil. Staro sultanovo cesarstvo, ki je nekdanj gospodarilo nad njim, se je umaknilo v Azijo in ohranilo na balkanskih tleh le še ozek trak zemlje. Republika Turčija je pa z modernim razvojem Balkana najtesneje povezana in tvori v sklopu z njim tesno geopolitično enoto. Zato je Kemalova dediščina, novodobna Turčija v zvezi s tem še poseben činitelj, ki ga je treba v vsakem primeru, kadar gre za balkanske probleme, upoštevati.

Turška oborožena sila je štela 1939 devet armij, vsako izmed njih so tvorile dve diviziji pehote, en polk konjenice, en polk težkega topništva, en bataljon inženirstva, bataljon za vezo in motorizirani vozarski bataljon. Izven teh devet armij ima Turčija še pet kavalerij-

REFIK SEYDAM
ministrski predsednik turške vlade

Kultura

Wambrechtsamerjeve roman o Celjanih

Precej literature imamo že o celjski tragediji, oziroma o njeni osrednji postavi — Veroniki Deseniški. Ze Josipina Turnograjska je objokavala to snov v zgodbi. »Nedolžnost in nasilje«, zatem je kmet Islovač Frankolski objavil (1863) v Janežičevem »Cvetju iz domačin in tujih vertov« veličasten epos »Veronika Deseniška«, v katerem izoblikuje podobo slovenske Device Orleanske. Njegova Veronika je preobleden vitez, ki vodi svojo četo v boj proti krvoločnim Celjanom, in ko pride do boja,

»... mladi vitez z mečem seka,
zdaj na levo, zdaj na pravo,
z mečem seka, kakor hlapec
kdar kosi o kresu travo.
Mahne petkrat, pet jih pade;
če porine, šestim duša
z srca zgine...«

Josipu Jurčiču je bila »Veronika Deseniška« samo predsmrten sen, ki ga ni mogel dovršiti zaradi smrti. Zupančič je zapel v »Veroniki Deseniški« pesem o »Lepi Vidi«, pesem o hrepenenju in ljubezni, Novačan pa je v »Hermanur Celjskem« pokazal Veroniko kot strastno in odločno Zagorko. A tudi Hrvata Evgen Tomić in Zigrovič - Pretokli (1874) sta se lotila podobne snovi, in Nemeec R. von Kalchberg je napisal tragedijo »Die Grafen von Cilli« (1791). Podobno snov, ki morda izteka iz iste korena, imamo v nemški pripovedki »Tragedija lepe meščanke Agnes Bernauer«, ki se je leta 1432 poročila z vojvodo Albrechtom Bavorskim, toda čez tri leta so jo kot čarovnico vrgli v Donavo (obdelal Hebbel). Tudi varianta s portugalskega dvora o lepi dvorjanki Ines de Castro, ki se je poročila s prestolonaslednikom infantom donom Pedrom, nato pa so jo plemiči zabodli, je podobna literaturi o Veroniki Deseniški: tudi ta je prevzela s svojo lepoto svojega gospoda, in se je po smrti njegove žene poročila z njim, nato pa so jo ob-

dolžili, da je zastupila svojo tekmičo (snov je obdelal Camoes v »Luzijadi«).

Skoraj sram nas je lahko, da je tujka, sicer je napol Nemka iz Planine pri Sevnici Ana Wambrechtsamer napisal tako obširno delo o Celjanih, vendar moramo naglasiti, da Wambrechtsamerjevo delo še ni veliki tekst tiste dobe. »Danes grofje celjski in nikdar več« so pisani v obliki kronike, morda po vzoru Tavčarjeve »Visoke kronike« in Preglja, vendar slog (ki bi moral biti v kroniki) ni tako do potankosti izklesan, kakor zahteva oblika »starega izročila«. Ne vem, ali je tu krivda pisateljice same, ali pa samo prevajalca (prevajal prof. Niko Kuret). Vendar je vse pisanje preveč umirjeno, skoraj razumsko hladno, ki se ne razgreje ne ob pozitivnih ne negativnih tipih. Seve, ne manjka tudi lirizma. Delu se pozna, da ga je pisala ženska roka (zato mestoma neodločnost). Opis pokrajnin in nekaterih (a to so redki) dogodkov so pa čudovito ubrani in še precej plastični. Opis je na široki epski podlagi, v slogu pa je precej podoben Detelovemu »Velikemu grofu«. Vkljub lirizmu na nekaterih straneh ni govora o kakšni romantiki, na kakršno smo precej navajeni v zgodovinskih romanih (posebno viteških; Tavčar!). Pisateljica nam prikaže bolj fevdalno življenje, manj pa ljudsko. V kolikor prikaže drugo, je to samo epizodno in nujno ozadje, rekel bi — kulisa. Strani iz Hrvatskega Zagorja so povprečno slabe: ljudje so megleni in neresnični. Tu ni tistih ostro začrtanih oseb, kakršne srečamo v opisu iz Celjske kotline.

Sedaj pa si oglejmo vodilne in osrednje postavke v romanu: stari Herman, okrut in mogočen fevdalec je slikan v skladu z našim literarnim in zgodovinskim pojmovanjem. Friderik je sladostrastnik; ponekod je nedognan in psihološki neutemeljen. Osrednji motiv knjige je ljubezen Friderika do Veronike Deseniške, kar vodi Friderika v zločin. Sin Urh je ži-

lav in drzen možak, a vendar docela prepričevalen. Zenske so risane mnogo slabše ko moški. One so precej medle in ohlapne. Elizabeta Frankopanska in Katarina sta povprečna značaja, Veronika Deseniška pa heroična (vsaj tako jo je hotela Wambrechtsamerjeva) ženi, toda — žal — je le brezkrvna figura in v trenutkih svojih najhujših notranjih bojev neizrazita, skoraj abotna ženska. Ljubezen med Veroniko in Friderikom je pokazana z veliko tragiko in doživljem. Sežiganje Husa je dobra scena, ki naj poživiti itak napeto dogajanje, in tudi končni propad Celjanov je dober.

Prevod dela, katerega smo navzlic vsem navedenim nedostatom, ki so vzrok umetniške nedognanosti avtorice in skoraj prevelike naslonitve na zgodovino, zelo vesel, je napravil prof. N. Kuret zelo dobro. Njen slog kronike je dognan in jasn, posebno ker je poživljen z nekaterimi izvirnimi izrazi iz tedanje dobe in celjske okolice. (Knjiga se lahko naroči tudi potom knjižarne Tiskovne družbe v Mariboru, Cankarjeva ul. 1.) Z. Z.

k Razstava izdelkov otroške umetnosti. Za splošen dvig narodne kulture, ki je zlasti proti koncu preteklega desetletja v naši likovni umetnosti malone izgubila lastna tla, opiraje se poglavito na tuje duhovne vrednote, si je podpisano društvo nadelo važno in koristno nalogo, da priredi v doglednem času primerno razstavo, ki naj bi obsegala risbe, slike in plastike, izdelke mladine iz detinske in ljudskošolske dobe. Razstavo bodo spremljala strokovna predavanja, ki bodo vzgojno-nazorno tolmačila izvirnost teh del. Na ta način upamo, da se povrne k prvobitnosti in koreninam pravih ljudskih duhovnih vrednot in da privedemo mladinsko umetnost nazaj na narodna tla. Apeliramo na posameznike, zlasti pa na podeželska šolska vodstva in podeželsko duhovščino, da nam pri zbiranju gradiva pomagajo in nas o vsem znanem obvesti. Osrednja strokovna organizacija mladih slovenskih slikarjev in kiparjev — Umetniško društvo »Slovenski lik«.

Gospodarske vesti

Zasedanje banskega sveta

Včeraj dopoldne je začelo zasedanje banskega sveta. Na začetku je prečitan dekret, ki razrešuje člane banskega sveta Fortunata Remšeta, Stanka Škrabca, Ludvika Križnika in Franca Rataja ter imenuje za člane Martina Steblovnika (Gornji grad), Jožeta Strnada (Kočevje), Adolfa Jesiha (Laško) in Demeterja Webleta (Novo mesto). Z odobravanjem je bila sprejeta vdanostna brzojavka kralju, brzojavka knezu-namestniku ter pozdravne brzojavke predsedniku vlade in finančnemu ministru. Ban dr. Natlačen je imel čez dve uri trajajoče poročilo o naših socialnih, gospodarskih razmerah ter o predlogu novega preračuna, za dobo od 1. IV. do 31. dec. 1941. O predlogu novega preračuna je dejal, da bo njegovo zvišanje za 18.915.330 din (računajoč tudi za lani 9 mesecev), povzročili povečani osebni izdatki (ki jih je imela banovina zaradi zvišanja doklad banovinskim uslužbencem in znašajo 3 milijone din), splošna druginja ter tudi sezijijski značaj del pri vzdrževanju cest in podobnih delih, ki padejo ravno v dobo 9 mesecev, kolikor traja nova preračunska doba. Zvišanje bo krito z višjim dohodkom od doklad na neposredne davke, dasi bo odstotek doklad neizpremenjen. Zvišana pa bo banovinska prenosna taksa za nepremičnine od 2 na 3 in 5% (izjema so kmečke posesti, kjer ne gre za spekulacijo) ter trošarina na pivo od 60 na 100 din pri 1 lit. Ban je poudaril potrebo, da se izboljša gnotni položaj javnih uslužbencev ter ugotovil, da dosega eksistenčni minimum le polovica uradništva od VIII. položajne skupine navzgor. Večina občinskih odborov posluje že čez svojo normalno poslovno dobo ter se pri njih pojavlja utrujenost, posebno zaradi obilice poslov ter je banska uprava zaprosila za zakonito pooblastilo, da po potrebi obnavlja občinske odbore. Ban je poudaril potrebo zaščite kmečke posesti, obvezne obdelave zemlje ter izboljšanja obdelovalnih metod, govoril o potrebi smotrnega dela kmečkega združništva, gozdni zaščiti, o prehrani, o ljudskem goštvu in potrebnih reformah, o zamenjavi realnih gimnazij s humanističnimi, o delavski in nameštenski zaposlenosti, bolnišnicah itd. V Sloveniji potrebujemo 2,8 milijonov stotov žita letno, od tega za ljudsko prehrano 1,6 milijonov stotov. Od tega moramo uvažati 12.000 vagonov. Ker so koncem preteklega leta nastopile motnje pri tem dovozu, so bile uvedene karte za kruh in moko. Dobava sladkorja, soli in olja se vrši redno po dogovoru, ver-

jetno ne bo pomanjkanja tudi glede riža in masti. Ker je bila koruzna letina ugodna, se ni treba bati pomanjkanja koruzne moke in koruze. Konsumenti pa se morajo omejiti le na svoje dnevne potrebe. Glede zaskrbljenosti, ki je nastala v trgovini zaradi povečanega vpliva države, je ban dejal, da uravnava gospodarstvo pri nas ni uvedeno v celoto ter nove ustanove nimajo namena prevzeti in opravljati posle izmenjave blaga namesto redne trgovine. Izmenjavo blaga bodo vršile tudi v bodoče trgovine in zadrage. Namen novih ustanov je predvsem kontrolirati pravilno racioniranje živil, zasledovati gibanje cen ter izvajati socialne akcije med revnejšimi sloji. Državna uprava dopušča primeren dobiček, hoče pa izključiti nesocialno dobič-

Guverner Narodne banke v Ljubljani

Danes bo v Ljubljani konferenca zastopnikov slovenskih denarnih zavodov ter novega guvernerja Narodne banke dr. Milana Radosavljeviča. Konferenca sledi podobnima konferencama v Beogradu in Zagrebu. Vseh konferenc se udeležuje tudi viceguverner dr. Ivo Be-

LANSKI AKTIVNI SALDO ZUNANJE TRGOVINE JE BIL ZA 102 MILIJONA MANJŠI OD PREDLANSKEGA

Aktivni saldo naše zunanje trgovine je bil v lanskem letu 661 milijonov din ter je bil za 102 milijona din manjši od predlanskega. Vrednost izvoza je znašala 6.680 milijonov din, vrednost uvoza pa 6.018 milijonov din. Po količini pa smo izvozili 3.254.719 ton, uvozili pa 1.262.877 ton. Lanski izvoz je po količini zaostajal za 209.416 ton za predlanskim, po vrednosti pa ga je presegal za 1.159 milijonov din. Po količini je bil lanski uvoz od predlanskega večji za 136.484 ton, po vrednosti pa za 1.261 milijonov din. Pri gornjih številkah je pri primerjavi med lanskim in predlanskim letom očividni vpliv velikih izprememb v cenah, ki so nastale v lanskem letu.

Večino delnic borskega rudnika je prevzel novi nemški konzorcij »Bor«. Kmalu bo tudi izbran nov upravni odbor tega podjetja. Kot znano so bili rudniki v Boru last francoskih delničarjev.

Visoke cene ječmena zaznamuje naš domaći trg. Ozimni ječmen stane na pr. slavonski in bački 550—560 din, južnosrbijanski pa 530 din.

Prvi jugoslovanski statistični zavod je bil otvorjen v Beogradu, Dečanska 29. Prevzema izdelovanje raznih statistik ter sodeluje pri statistikah raznih ustanov in podjetij.

karstvo. Uspehi uradov za kontrolo cen bi bili večji, če bi se jim prepustilo zatiranje zlorab in preganjanje nepravilnega bogatenja.

Po banovem govoru je bila seja prekinjena ter se je nadaljevala popoldne, ko sta bila obravnavana preračuna splošnega in upravnega oddelka. Osebni izdatki v novem preračunu znašajo 30,7 milijonov din, ali 19,55%. Število vseh banovinskih uslužbencev se je povečalo od 2157 na 2268. V banovini je 6400 družtev, 168 je prenehalo poslovati, 127 pa je bilo med zadnjo preračunsko dobo na novo ustanovljenih. Lani je bilo 23 stavk in sicer 12 zakonitih in 11 nezakonitih. Po poročilih je sledila razprava, ki je trajala do 21. ure.

Poglaviti predmet razprav je bilo vprašanje zmanjšanja obtoka bankovcev. Dr. Radosavljevič si ob enem z novo upravo Narodne banke prizadeva doseči zmanjšanje denarnega obtoka ter skuša najti nove vire za kritje izrednih državnih potreb.

Dobavlja tudi evidenčne in pomožne statistične aparate.

Vina je zmanjkalo skoraj popolnoma v Halozah. Nekateri kupci so ga dobili le manjše količine, ker so ljudje vino večinoma prodali že jeseni. Le redki ga imajo še nekaj. Zganja pa sploh ni dobili.

Vprašanje stalnega prometa po Črnem morju proučujejo pri ravnateljstvu za zunanjo trgovino, predvsem pa hočejo uvesti stalne paroplovne zveze s SSSR in Turčijo na pr. gah Braila-Odesa in Braila-Carigrad.

Ščitasta uš je povzročila šadjarstvu v drinski banovini ogromno škodo. Napadla je 3 milijone slivovih dreves.

447 stavb za 234.790.500 din so zgradili v Beogradu lani, dočim so predlanskim zgradili 593 stavbe za 295.916.627 din. Manjša gradbena delavnost je posledica pomanjkanja gradbenega materiala.

Dnevno 1 in pol do 2 vagona tehničnega olja iz koruznih klic za tovarne lakov, barv in mila bodo po računih strokovnjakov pridobili v banovini Hrvatski. 30 velikih trgovskih mlinov, ki jih preskrblja s koruzo »Pogod«, bo moralo pri meljavi obvezno odstranjivati klice. Iz koruze se lahko pridobi 10 do 12 odst. klic, ki vsebujejo 10 do 15 odst. olja. Dnevno pa bodo predelali 12 do 14 vagonov klic. 1 kg koruznih klic stane sedaj v donavski banovini 3 din.

Prepovedan je izvoz volnenih stopal za nogavice in vseh izdelkov iz volne, bombaža, jute ter vseh naravnih tkanin.

Svetovni izvozni presežek pšenice znaša po najnovejših podatkih 32 milijonov ton, svetovne potrebe pa le 10 milijonov ton.

Drobne novice

740 zdravnikov je v Zagrebu, dočim jih ima cela banovina Hrvatska 1780. Na vseh delujejo komaj 5 odst. zdravnikov, opozarjajo hrvatski listi.

Hlev s 104 ovcami je zgorel v Podgorah pri Jajcu. Požar je nastal zaradi pastirjeve nepazljivosti. Pastir je v samem hlevu zakuril ogenj, da bi se ogrel, pa ga je veter razpihal.

14 din stane kilovat električnega toka v Malinski na otoku Krku. V ceni niso vštete razne trošarine, ki ceno dejajsko še zvišujejo.

Kolpa in Sava sta izredno narasli. Sava je pri Sisku bila 641 cm nad normalo, Kolpa pa celo 650 cm.

Ni več ledu na Donavi v celem toku skozi našo državo, kar je posledica raznih ukrepov, predvsem miniranja. Kmalu bo prosta ledu cela Donava ter bo plovlba kmalu vzpostavljena.

Orkan je privrhal nenadoma te dni nad Sisek ter povzročil razdejavanje. Trajal je le nekoliko minut ter je polomil po mestu mnogo šip, izdiral plotove, vrgl na tla dva človeka, ki sta bila na cestih. Ljudje so mislili, da je potres. K sreči je kmalu prenehal.

Sirotišnico za starce so odprli v Splitu. Stala je 2 milijona din ter so jo zgradili na občinske stroške.

Na očeta in hčerko se je zrušila hiša v Somboru zaradi podzemeljske vode. Oče, sofer Josip Snel, je spal s hčerko v eni postelji, njegova žena pa v isti sobi z drugo hčerko v drugi postelji. Žena in druga hčerka sta ostali nepoškodovani ter sta se rešili iz ruševin, soferja in hčerko, ki je spala pri njem, pa so potegnili že mrtva iz ruševin.

Ze četrtič je poplavila Neretva nabrežne vasi. Kmetje bodo morali že četrtič sejati. Uničene je mnogo krme.

Pijan je legel s cigareto v ustih in zaupal 30 letni Marko Morsa, kmet iz Margitice pri Pančevu. Cigareta mu je padla iz ust ter povzročila v sobi požar in dim, ki je Morsa zadušil. Zjutraj so ga našli ožganega ter pogasili požar, ki se k sreči ni razširil iz sobe.

Trčila sta tovorni avto in avtobus, ki vozi med Prilepom in Kičevim. V avtobusu je bilo 16 potnikov, pa k sreči ni bil nobeden ranjen.

Pogorela je predelovalnica konoplje na pusti Antunovac pri Virovitici. Požar je nastal sredi dneva ter so se delavci komaj rešili. Zgoreli so vsi stroji in 1 in pol vagona konoplje.

Radio

Sreda, 19. februarja
Ljubljana: 12. in 13.02 plošče; 17.30 iz Dvořakovih skladb (pl.); 19.50 uvod v prenos; 20. prenos iz ljubljanske opere. — Beograd: 13.50 klavirski koncert Brauke Musulin, 17.25 havajski kvartet; 20. prenos iz opere. — Zagreb: 20. koncert Ro in solistov; 21.30 pesni Ro. — Praga: 15. zabavni spored; 16.30 plesna gl.; 17.10 mandoline; 17.30 lahka gl.; 22.30 B. Smetanova »Prodana nevesta«. — Sofija: 12.50, 19.15, 19.50 in 21.25 lahka in plesna gl.; 18.45 španske pesmi; 20. koncert Schumannovih skladb. — Anglija I.: 20. večerni spored; 21.15 pisan koncert; 23.15 plesna gl. — Budimpešta: 13.30 ciganska gl.; 15.20 pl. glasba; 19.30 prenos iz opere; 23.25 lahka gl. — Italija I.: 16.15 simfonični koncert; 18.45 zabavna gl.; 19.30 veseloigra; 21. simfonični koncert. — Berlin: 14.15 zabavna gl.; 16.20 pisan koncert; 21.15 zabavni konjert; 23.15 lahka glasba. — Dunaj: 14.15 koncert komorne glasbe.

W. E. BARTHELL:

ŽENA V DŽUNGLI

Eksotični roman iz INDIJE

Zmeden je hitel z obema rokama polnima steklenic in stekleničic k Mawasi. Brez izbiranja je vlivl na njena usta, po čemer je pač segel.

Z jedkim okusom na jeziku odpre mlada Indijka oči.

»Mem... sahib,« je šepetala. »O Ghagira!« je zakričala in planila s prestrašenim pogledom na noge.

Prestrašen je čepel Ghagira pri svojih steklenicah na tleh.

»Bolna si Mawasa! Pojdi v svojo sobo in počivaj!«

»Kje je sahib?« ga vpraša odločno. — »Nisem bolna. Samo trudna sem. Mem-sahib —« dalje ni več slišal. Mawasa je bila že izgubila.

»O Vishnu!« je stokal, se dvignil in šel za njo.

»Kaj bo dejal sahib, če ga bo motila?«... Vse se zbira nad njegovo nedolžno glavo. Sahib je bil zmerom čemer, odkar se je bil vrnil iz Allahabada.

Tiho je sledil Ghagira Mawasi. Plaho je privzdignil zavoso in prisluškoval — o usmiljeni Shiva! — Njen jasen glas je govoril in rezek zvok Wilgarda sahiba je odgovarjal. — Prav zdaj se bo sesula nanjo ploha kletvic!

Toda nič se ni zgodilo. Slišal je samo

zamolkle korake sahiba, sem in tja.

»In v gozdju je mem-sahib izgubila?« ga je slišal vprašati.

»Da, o sahib,« je odgovoril Mawasin glas. »Šla sem v vas, da bi dobila mleko. Ko sem se vrnila, mem-sahib ni bilo več.«

»Ti misliš, da je srečala cigane in šla z njimi?«

»Mem-sahib je iskala Charamana Bhūta!«

»Pri Mirzapurju?«

»Da, o sahib!«

Ghagiri je skočilo srce v vrat. To je vendar popolnoma pozabil! Mawasa je bila tu — kje pa je gospa? Ne da bi vedel kaj dela, se je potisnil v sobo.

James Wilgard je stal globoko zamišljen pri svoji pisalni mizi.

»Charaman Bhūta!« je dejal predse. »Možno — to čisto gotovo. Ali pa je odšla s kakim drugim krdelom, da bi ga našla pri Mirzapurju... Tej ženski je vse prisoditi!«

Utihtil je. Ghagiran je stal togo kakor palica in poskušal vreči Mawasi svareč pogled. Toda dekle je pilo z velikimi očmi vsako besedo iz ust sahiba. Kako tenka je postala Mawasa! Na licih so se ji poznali piki mrčesa in na rjavih rokah

51 je bilo videti rdeče praske trnov.

»Končno sled... zdaj...«

Ni končal. Dvignil je slušalko telefona z vilice.

»Halo! — Tu Wilgard — yes — Kalkuta — nujno! — Razumeli? — Yos! — Mister Forrest! — Hvala.«

Odložil je slušalko.

»Tako, Charaman Bhūta, Zdaj stopim sam na tvojo sled in gorje ti, če si ji skrivil en sam las!«

Ghagiro je spreletel mrz po hrbtu. Še nikoli ni videl sahiba tako jeznega, odkar mu služi.

»Ti ostaneš tu, Mawasa!« je dejal nenadoma Wilgard. »Potrebujem te, če govorim s Kalkuto.«

Oster pogled je predril hišnika.

»Ti, Ghahira, pripravi avtomobilski kovčeg —. Odpotujemo takoj, ko bom končal razgovor s Kalkuto. — Vsi trije. — Razumeli?«

Indijec je olajšano prekrizal roke na prstih. Ko je odhajal, je slišal zvoniti telefon in hip nato rezek glas sahibov.

Drug za drugim so drdrali vozovi ciganov po cesti. Jezdci so dirjali spredaj. Klici, smeh in zmerjanje se je vedno znova oglašalo. Romarji in trgovci so hodili po cesti. Proseče rjave roke so se iztegovale.

Od vsega tega ni Beata ničesar opazila. V kotu zadnjega voza je spala vsa izžrpana. Pred ogledalom se je kitila Kalida, in brez dela je čepela ob strani mlada ciganka. Zamišljeno so viseli njeni

pogledi na speči tuji ženi.

Kaj je videla, kaj je slišala? Zmeden so padali njeni lasje čez čelo in pleča. Zasanjala se je... Beata je spala...

Prišlo je poldne. Utaborili so se pod drevesi, pili vino in jedli. Beata je spala...

Eno noč — jutro — poldne —

Zopet so drdrali vozovi. Skrivaj se je sklonila Kalida nad bled obraz speče. Dolgo jo je gledala. Ta bela žena se je drznila kljubovati Charamanu Bhūti, tigru — Kalida je vedela, da ji je Beatin prihod prilhranal marsikateri udarec. Zakaj je tujka to storila?...

Beata je spala... in kolesa so topotala...

Mračilo se je. V daljavi so se zarisali stolpi Mirzapurja na večerno nebo.

Zavore so cvilile — vozovi so se ustavili. Kriki, vrvenje: na robu gozda so si postavili tabor... Vzplamteli so ognji.

Charaman Bhūta je razjahal in naglo stopil k zadnjemu vozu.

»Kje je tujka?« je vprašal oblastno.

»Spi!« pravi Kalida.

»Prebudi jo!«

»Trudna je. Noge ji krvavijo.«

»Kaj išče tu pri nas?«

Kalida ga temno pogleda in se porogljivo nasmehne.

»Mati je, ki išče svojega otroka« — je dejala.

Ciganove oči so se iskrite.

»Moč!«

(Dalje.)

Zanimivosti

Kulturno in zabavno življenje v Londonu

Kljub letalskim napadom so gledališča, kinematografi in koncertne dvorane prenapolnjene

Poročila londonskega časopisja pravijo, da tudi vsakodnevni številni letalski in bombni napadi niso »izpodkopali hladnokrvnosti in dobre volje Londončanov«. Kljub nevarnostim, ki lebdi nad njimi vsak hip, se niso odrekli svojim priljubljenim zabavam, ampak redno in številno obiskujejo gledališča, kinematografe, koncerte in različne zabavne prireditve.

GLEDALISKI REPERTOIR MED BOMBNI MI NAPADI.

Letošnja londonska gledališka sezona se sicer razlikuje od prejšnjih. Ob izbruhu vojne, ko je pričela splošna evakuacija angleške prestolnice, so bila res vsa gledališča zaprta. Z otvoritvijo sezone pa so se jela polagoma odpirati. Oktobra 1940 sta bili odprti že dve gledališči. Mesec kasneje pa so že tri glavna gledališča imela svoj vsakdanji normalni repertoar. Sedaj že normalno deluje večina vseh prejšnjih gledališč, ki prikazujejo Londončanom njih priljubljene komade. Mimo glavnih gledališč pa se udeležuje celo več diletantskih skupin. Gledališke predstave so nabitno polne. Naval na gledališča je naravnost nepojmljiv, da takoga niti pred vojno ni bilo. Londončani mirnih živcev prihajajo v gledališča, da vidijo in čujejo svoje igralce.

Na umetnostni razstavi

— Zanimivo: to je pa zares nenavaden pes, na podobi je videti kot svinja, v katalogu pa piše, da je konj!

KINEMATOGRAFI DELAJO S POLNO PARO

Kar velja za gledališča, velja v pretežni meri tudi za kinematografe. V Londonu so odprti skoraj vsi kini. Tudi tu se pohvalijo z odličnim obiskom publike. V primeri s predvojnimi oddajami so se razmere sicer spremenile, toda le v tem, da imajo kinematografi drugačen »urnik«, in sicer predvajajo filme od 10. dop. do 17.

pop. Ta »urnik«, ki so se ga Londončani kaj kmalu privadili, so uvedli radi tega, ker napada sovražnik z letali najpogosteje ponoči in pa radi tega, ker ljudje ne morejo ostati vso noč v kino-dvoranah, ampak židijo med napadi raje doma, kjer imajo udobnejša zaklonišča.

RAZGIBANO NOČNO ŽIVLJENJE

Iz poročil je razvidno, da tudi v noč-

Bolgari občudujejo nemško tehniko

Pred nedavnim v Sofiji otvorjeno razstavo najnovejše nemške gradbene tehnike sta obiskala tudi bolgarski car in carica

Zlata doba za izumitelje

Vojno, letalsko in mornariško ministristvo v Londonu dan in noč proučujejo številne načrte, ki jih pošiljajo razni izumitelji, trgovci »ideje« in patentov ter jih nudijo v nakup. Letalsko ministristvo pravi v svojem poročilu, da je v tej gremadi čudovitih idej, načrtov in domislov nekaj prav dobrih tehničnih izumov, s katerimi se bo Anglija okoristila v najkrajšem času. Večina načrtov pa je kaj »meglenih«, čiste fantazije, o katerih se da reči, da se nikoli ne bodo uresničili.

Med njimi se nenehoma ponavlja problem »perpetuum mobile« in »smrtnih žarkov«.

»ŽIDOVSKI ZDRAVNIK«

Po sklepu romunske zdravniške zbornice mora imeti od 1. I. m. vsak židovski zdravnik, ki izvršuje prakso, javno in na vidnem mestu izobešeno tablo, na kateri mora biti poleg njegovega imena vidno napisano »Židovski zdravnik« ter zraven narisana Davidova zvezda. Plošča mora biti bela, napis črn, zvezda pa modra.

nem življenju ni nastopil kdo ve kako velik zastoj. V nočnih lokalih teče življenje nekam normalno. Ljudje se zabavajo, ko da bi sploh ne slutili, da utegne vsak hip zafutiti sirena. Ljudje so se napadov polagoma privadili. V prvih mesecih vojne so bili nočni lokali seveda zaprti. Ta premor so lastniki lokalov uporabili za to, da so svoje lokale vojni primerno uredili, ojačili in utrdili židove ter skratka lokale priredili kar najbolj odgovarjajoče bombnim napadom. Potlej pa je nočno življenje pričelo kot pred vojno. Večina nočnih lokalov je sedaj v podzemlju velikih palač. Londončani se v njih počutijo popolnoma varne. Če pa bi letalski alarm trajal vso noč, lahko gosti ostanejo kar v zabavišču, kajti tu jim postrežejo tudi z zasilnimi ležišči, ali pa ob zvokih jaza počakajo do jutra, da nevarnost mine.

CENTER ZABAVE SE JE PRESELIL

Glavni center zabave se je preselil v Blackpool, znano angleško plažo na severno-zapadni obali Anglije. Tu »gospodari« znani dirigent orkestra Jack Heiton kot nekak diktor zabave. Z njim se je v Blackpoolu pojavil cel niz raznih artistov, igralcev in pesalk. Iz Londona vozi vsak dan v Blackpool poseben vlak, ki v 90 minutah pripelje zabave željne Londončane v glavni center dobre volje in razigranosti.

GLASBENA IN KONCERTNA SEZONA

Slednjič je treba omeniti še glasbeno sezono, saj je znano, da so Londončani veliki ljubitelji koncertov in glasbenega življenja sploh. Mimo slovitih londonske filharmonije prirejajo tudi drugi orkestri stalno svoje koncerte, ki so obiskani kot nikoli pred vojno. Uspeh je tem večji, ker so vstopnine znatno nižje kot pred vojno, kajti prireditelji so se tudi v časih strahovitih letalskih napadov postavili na stališče: narodu je treba nuditi dobro glasbo!

Adam Zamojski

V Varšavi je te dni umrl grof Adam Zamojski, najvišji predstavnik poljskega sokolstva. Pokojnik je bil potomec staroslavne poljske plemiške rodbine Zamojskih. Kot njegove pradede je tudi njega dčila vrlina idealnega in požrtvovalnega narodnjaka, ki si je obetal veliko bodočnost v slogi in skupnosti vseh slovanskih narodov. To svoje neomajno življenjsko načelo je vidno zastopal zlasti v velikem poljskem sokolskem gibanju, ki mu je bil dolga leta duša in srce. S slovenskim narodom, z Jugoslavijo in zlasti s sokolstvom ga je vezala pristrčna vez, ki se je zlasti utrdila ob nekaterih njegovih obiskih v naši državi.

Velikemu možu, zavednemu Poljaku in požrtvovalnemu Slovanu bodi ohranjen trajen spomin!

Ribje olje za razsvetljava

Odkar je bil uveden petrolej, so tudi norveški ribiči razsvetljevali svoje kolibe in hiše s petrolejem. Ko pa je sedaj zmanjkalo petroleja, se norveški ribiči polagoma spet vračajo k svojim nekdanjim običajem: pričeli so svetiti z ribjim oljem. Razsvetljava je sicer precej slabša ter se kadi, toda v stiski je vsaka reč dobrodošla.

V strelskem jarku

Štiri šajkače med sokolskimi smučarji

S sokolskih smučarskih tekem v Kranjski gori

V debelih kosmih naletava sneg nekje v Triglavskem pogorju. Temno smrečje zginja v belini, drevje ihli pod silno pezo snega, vsepovsod grozeča tišina zimske noči. Daleč od civilizacije si je v nepreglednem gozdu človek vtril prostora, tuji glasovi ki niso slični onim iz gozda, in čudni bleški izdajajo, da je v tej debeli naslagi snega skrito življenje. Nekje s Triglava pa je veler strgal sneg, ga zavihtel in butnil v prešerno svetlobo, polegnil skoz spranje piš in hoknil nazaj v temo.

Trobka je že zdavnaj oznamila povelje, zadnje luči ugašajo, ko se v eni teh sob »castre« pripravlja ekipa k pohodu na sokolske smučarske tekme. »Smuk, pa dovolj sreče!«, nas se pospremi iskrena popotnica skrbnega starešine. Ozek trak svetlobe se zvija po pobočju in prodira temo. Še dolgo po ravnini, nakar zavije luč na desno in izginja, nekaj potegne — v smuku smo, desno za ovinek, luč je že daleč naprej. Steza za Sport Hotel je ostala na desni, rahle kaplje znova silijo v oči, pritrto gledamo v vodnika. Tiho sušič drsijo smučke mimo hiše na Mrzlem Studencu, jedva se vidijo izpod snega. Se malo ravnine in končno dolgo pričakovana sčmina, veter napanja kapuce in bobni v ušesih. Zdaj desno, zdaj levo ovinek, luč zginja in se zopet pojavlja čisto je blizu, da zopet ne izgine v daljavi. Oči že bole od udarcev pršiča, pogled v stran, prepad je na levi, nad njim se zvija cesta. Nobenega glasu, samo enakomerno šeščenje snega pod smučmi in tu pa tam kratek jek smučarja, ko je zamahnil s palico v pogon. V ostrem ovinku čez most zdrkne svetloba, še dolg korak,

dvanajst polnočnih udarcev odjekne prav v bližini — v Gorjah smo. Samo ena luč, velika cestna svetilka nam je medlo znamenje, da smo prodrli v civilizacijo. Sneg iskri pod jarko svetlobo. Nekdo je s palico vzdignil pršič, v tisočih utrinkih pada po spottenih obratih. Že zopet v temo izginja leščerbar, luč pada po Blejski cesti. Mudi se, zato se iztenemo kot hrli ob železniški progi, čez viadukt zdrvi ekipa pred hotel Triglav na Bledu. Stoj, prva beseda in hkratu pogled — zasmejemo se, vsi štirje imamo obrvi vklejane v led, ki nam kot senčnik ščiti oči. Ivje je pokrilo neobrite obraze. Poldnevno starega znanca hotelirja »Triglava«: s pozno uro je tudi njegov glas že bolj zaspan, ko pravi da tu ne moremo prenočevati, češ kar naprej v penzion »Zako«. Ni nas spoznal stari znanec, saj izgledamo kot štirje

pot okoličanom. Ze zginja biser naših Alp, za glasnim ropotom beži vlak preko divnega Vintgarja. Na Jesenicah pridemo z malo zamudo. Štiri šajkače se pomešajo v masi smučarjev s sokolskim znakom na rokavu. Vsi sami znanci, začelniki, tu in tam kanon, še celo stari dolgooprogaš Knap pogleduje izpod kila in napoveduje ostro borbo. Ves ta živ zav s smučmi na ramenih navali na vlak, ta pa kakor da bi izgubil v gozdu. V divni severo-zahodni kot države sopiha lokomotiva. V krasnem dnevu iskre vrhovi Karavank in Julije, z desne in leve strani proge, po njihovih temenih bo danes velik boj. V Kranjski gori smo. »Oče Tyrš, le poglej, kako sokolstvo stopa v boj!«, odjekne s Kranjskogorske postaje, hiti nekam v Julijo in odmeva v mladih sreih. Hujma, štiri roke se dotaknejo šajkač v pozdrav. V malem mestecu se pretaka sokolski živelj.

Posamezna društva se stikajo kot ovčice krog svojega voditelja, kateri jim daje navodila. Prijavljamo se in se spogledujemo, za panogo dolgotnega teka je prijavljenih že 39 patrol. Stevilko 40 pripravljamo in že hitimo na priprave. Kivo na stopalo in 5 plasti tempo voska. Še je plast znojna na vse lo kanila med drgnjenjem. Na start za patrolno 12 km, zapoveduje starter. Srca utripajo. Za obtežitev je določena opeka, kar 2 kosa z nebroj ostrih robov. S skrbjo izbiramo uteži in jih devamo v nahrbtnike. Stevilka 40 na start, pa pripravljen in — smuk! Šajkače izginjajo za gozdom, v enakomernem pripogibanju, v dolgom finskem koraku drsi patrola preko oblega hribečka, še par sunkov s palicami in že ležimo na strelišču. Balončki se premikajo v vetru, težko jih je zadesi. V izkušenih rokavh počijo karabinke, balončki izginjajo. Vstajamo, in že v smuk. Smučina obkroža Podkoren, v krasnem popoldnevu gore vrhovi, občudujemo jih, žal, le za hipec, ker so oči uprte v smučino, vse je skoncentrirano v pravilnost koraka. Tu proga obrne nazaj v Kranjsko, hribečki beže pod nogami, v ravnici raste cerkvica v vasi. Še par korakov in ekipa prhne skozi cilj.

Šesti od štiridesetih pravi rezultat. Tiho čestitaje. Sedaj pa nazaj v Orlovo gnezdo, pripravljati se za nova tekmovanja. Ivič

od dvanajstih ledenih mož. Oddahnemo si, ko stopimo v hotel in občutimo toploto še neugasle peči. Po smučarsko, vse do poslednje cape na peč, pa v postelj. Vstanemo v veliki dan — danes je tekma, hitro se oblačimo. Iz vlaka, ki je že polegnil, še bežen pogled na Blejsko jezero, ki ga pokriva debela plast snega. Čez sredino je polegnil plug in skrajšal

Maribor

Vzroki nepovoljnih uspehov v šolah

Nekoliko objektivnih ugotovitev dejstev, ki povzročajo nepovoljne uspehe

Debatni večer društva »Šola in doma« je potisnil v roko pero, da se na kratko tudi v javnem časopisu dotakne tega vprašanja.

Pol meseca je minilo, odkar so razredniki razdelili izpričevala med svoje dijake. Polegli so se viharji v domačih hišah, posušile so se solze, in mladina nadaljuje s svojimi učitelji šolsko delo, kakor bi se ne bilo nič posebnega zgodilo. In vendar povzročijo tak dogodek mnogo vznemirjenja pri starših in po njih tudi pri mladini, ako prinese domov izpričevala s slabimi ocenami.

Krivda pade navadno na otroka, obsodijo ga starši in učitelji! Vendar bi za pravično sodbo bilo potrebno, da se oboji poglobijo v razmere, v katerih otrok živi, in vzamejo v pretres vse druge okoliščine, ki morda vplivajo na otroka in njegov napredek. Ne mislimo tu zagovarjati onih dijakov, katerim so vsi pogoji za uspešno učenje dani, pa te ugodne okoliščine zlorabljajo v eni ali drugi obliki. Naš članek naj ne bo nikak zagovor mladine, temveč objektivna ugotovitev dejstev, ki povzročajo nepovoljne uspehe.

Eden izmed odločilnih faktorjev so sedanje težke gospodarske in socialne razmere, v katerih živi skoraj polovica naših otrok. Slaba in nezadostna prehrana jemlje otroku telesne in duševne moči, kurivo je drago in prostor za učenje slabo segret, da dijak v njem prežeha, v enem prostoru se tišči in preriva včasih vsa družina. Odrasli govorijo med seboj, mlajši otroci nagajajo, pride tudi kak znanec po opravkih ali na obisk in tako je z učenjem pri kraju. Se odrasli človek se ne more zbrati k duševnemu delu, na primer k čitanju, kako se naj otrok k učenju, ki stavi na voljo in zbranost duha še večje zahteve.

Koliko je dijakov, ki se doma ne morejo posvetiti samo šolskim nalogam, ampak morajo pomagati staršem pri delu, včasih več, včasih manj, kakor pač potreba nanese. Po delu utrujeni pač ne najdejo oddiha pri učenju, ki postane tako polovičarsko in površno.

Dijak, ki je nadarjen in zna pozorno slediti pouku, prenaga vse te težkoče in dela z dokaj dobrim uspehom. Drugače pa je z nenadarnjenimi. Ko nenadarnjen ali slabo nadarjen učenec spozna, da ves njegov trud in dobra volja ne rodita zaželenega uspeha, se ga poloti malodušnost in tiha zagrenjenost, ki jo pri takih učencih često opazujemo že na obrazu. Ne more biti vesel in sproščen, ker ga tlačijo mora in občutek manjvrednosti.

Dostikrat je nenadarnjen tudi navidezna! Lahko ima svoje vzroke v slabi podlagi, v malenkostni nezrelosti ali pa v domačih razmerah, ki učenca ne dopuščajo, da bi mirno in preudarno reševal naloge in se primerno pripravljal na pouk. Takim dijakom radi očistimo lenobo in zabitost!

Marsikateremu dijaku bi profesorji lahko prihranili poznejšo zagrenjenost, ako bi ga pustili nižji razred ponavljati, da dobi solidno podlago za poznejše delo. V nižjem razredu dijak tudi manj hudo občuti ta ukrep kot v višjem. In ko pozneje čuti, da ima tudi on uspehe, se mu polagoma samozavest vrača, kar je gotovo važen gonilni faktor pri učenju.

V višje razrede naj bi prihajali le sposobni dijaki, ki bi naj padli le, če ne morejo dohitevat drugih učencev radi dolge odsotnosti zaradi boleznih ali radi lastne malomarnosti.

To bi bili vzroki, ki smo jih našli v učenju samem in v domači hiši. Sprejmimo pa sedaj dijaka na cesto! Koliko vtisov prejme tu človek, kar ne ostane brez odziva v mladi duši! Izvestni članki v »nabitih« časopisih, izvestne filmske slike, prekomerna zaposlitev pri športu, družba tovarišev, puberteta sama po sebi, petošolska zaljubljenost, vse to so dojmji, ki dijaka več ali manj neugodno zaposlijo in mu manjšajo zanimanje za učenje.

Starši, četudi bi hoteli, ne morejo uspešno nadzirati poti in otrokovih početij. Kdor hoče na stranpota, se kontroli izmika na ta ali oni način. Najbolje je, če si starši znajo s pametno vzgojo pridobiti zaupanje otrokovo, da se veselijo njegovih uspehov in sočustvujejo z njim, ako mu kaj spodleti ali se mu kakšna stvar ponesreči. In tudi če se otrok pregreši, je bolje, da se oče ali mati z njim posvetuje, kako bi pogrešno popravil, in mu pri tem pomagata, kakor pa da planeta s ploho besed in udarcev nad otroka. Dostikrat kopicijo otrok krivdo na krivdo iz bojazni pred starši in učitelji, ko bi se dal včasih že prvi prestopok pravnati z njihovo pomočjo in prepričati vsi nadaljnji prestopki. Mesto tega žive nekateri otroci v vednem strahu in trepetu, da bi ne napravili kaj nepravilnega, da bi ne dobili v šoli opomina in bi bili zato tepeni. Nasilje in strah bodita zadnji vzgojni sredstvi, in vzgojitelj se jih naj poslužuje šele takrat, ko dobra beseda in drugi ukrepi ne zaležejo več.

Otrok naj ob dobrohotnem in spretnem vodstvu učiteljevem neprisljano razvija svoje sposobnosti ter naj vidi v šoli kraj, kjer najde uteho svoji radoznalosti! Namesto tega postane šola otroku mnogokrat neizogibno zlo, v učitelju pa vidi dijak le mučitelja in tirana. Pa bo kdo povzdignil svoj glas, da to ni res! Saj tudi ne velja vsem učiteljem ta očitek! Toda zamislite se nazaj vsi tisti, ki ste tudi šli skozi srednjo šolo, — ali se ne spominjate enega ali drugega učitelja, ki je delal van in sodijakom krivico? Ki vam je bil oster sodnik, sam pa se je spozabljaj! Pa se hote spomniti tudi takih, ki so si s korektnim postopanjem znali pridobiti spoštovanje in zaupanje dijakov, in takih, ki znajo tudi težjo snov podati zanimivo in domače, ki pritegnejo učenca k sodelovanju, tako da se jim zdi, da so si snov nekako sami prideltali in prišli do novih

spoznanj. Tako je dijakom učenje doma olajšano, ker so snov doživeli in niso brezčutno sprejemali samo praznih besed.

Res je, da tako ne predelamo toliko snovi kakor s samim predavanjem. Učni načrt nam sili obilico snovi, toda ni snov glavno! Važnejši je otrok, ki ga moramo s pomočjo snovi oblikovati. To velja tudi za višje razrede srednjih šol! Če zna učitelj v dijaku zbuditi zanimanje za predmet, če ga je usposobil, da si zna poiskati vire in pripomočke ter jih zna uporabljati, potem je v polni meri dosegel svoj cilj! Nič ne škoduje, če kaže spominsko znanje učencev vrzeli! Ako ga snov zanima, bo ob dani priliki sam tako dolgo iskal, da bo svoji vedoželjnosti zadostil. Ob takem prostovoljnem iskanju se v snov mnogo bolj poglobimo kakor na ukaz in tako pridobitev je tudi trajnejša ter daje vzpodbudo naprej. Ni tu mesto, kjer bi dajali metodične napotke, kdor ima dobro voljo, jih najde v strokovni literaturi in ne samo v novejši!

V učiteljske vrste zaide marsikdo, ki ne čuti nobenega nagnjenja do poučevanja v pravem pomenu besede in nobene ljubezni do mladine. In dostikrat niti ni to njegova neposredna krivda! Mladino ljubi lahko samo tisti, in samo tisti jo bo razumel, ki je sam v mladosti prejel dosti ljubezni od svojih vzgojiteljev in je svojo mladost res doživljal in občutil! Tak ljudje pa, ki iščejo iz nujnosti v učiteljskem stanu samo ekstenčno možnost, so vredni obžalovanja, ker grenijo življenje sebi in tolikim mladim ljudem!

So učitelji, ki smatrajo nekako pod svojo čast, da bi se kaj v domačem in prijaznem tonu zmenili s svojimi učenci. In vendar bi tak neprisljilen in preprost razgovor bil včasih brv, ki bi zblizala učitelja z mladim gojencom. Pri tem se spominjam besede nekoga tujega, že starega pisatelja, ki bi vsebinsko pomenile: »V krogu mladine moraš živeti in ž njo deliti veselje in bridkost! Kdor to zmore, bo ohranil tudi v starih dneh mlado srce!«

Preračunska seja mestnega sveta

Prva letošnja seja mestnega sveta mariborske mestne občine bo v četrtek, 27. februarja 1941, ob 18. v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu bodo zadeve, ki se tičejo vsega meščanstva, zlasti sprejete proračuna mestne občine za dobo od 1. IV. do 31. XII. 1941, pavšaliranje in razdelitev nove občinske takse »uporabne«, o kateri smo že poročali, posojilo,

za razširjenje vodovoda in zvišanje tarife za večjo uporabo vode, davčne olajšave v proračunskem letu itd. Na tej seji bodo tudi določeni člani mestnega disciplinskega sodišča I. stopnje za l. 1941 ter izvoljen gradbeni odbor za letos. Na sporedu so še poročila predsednika občine, gradbenega odseka in MP ter tekoče zadeve. O sklopih seje bomo podrobneje poročali.

Cene žita na mariborskem trgu

Kakor poroča mestno tržno nadzorstvo, so prodajali kmetje konec preteklega tedna pšenico po 3.50—4 din, rž 3.50—4 din, ječmen 3—3.25 din, koruzo 2.50—3 din, oves 2—2.25 din, proso 4 din, ajdo 3 din, proseno pšeno 5—9 din, ajdovo pšeno 9—11 din, fižol 5—7 din. Vse navedene cene veljajo za količino 1 litra.

m Ciklus predavanj letošnjega »Materinskega tečaja« se bo drevi nadaljeval. Ob 20. bo govorila v dvorani Ljudske univerze prof. Dora Vodnikova o temi »Moja otrok naj postane živ ud svojega naroda«.

m Mariborska podružnica Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev bo imela letni občni zbor v nedeljo, 23. februarja, ob pol 10. v mali dvorani Narodnega doma.

m Pripravljalni odbor Slovenske teniške zveze v Mariboru sklicuje ustanovni občni zbor za 2. marca ob 10. pri »Orlu«.

Državna razr. loterija

GLAVNO ZREBANJE RAZREDNE LOTERIJE

7. dan glavnega zrebanja.

Din 200.000.—:	45983
Din 100.000.—:	18623
Din 60.000.—:	34930
Din 50.000.—:	67741
Din 30.000.—:	37977
Din 20.000.—:	80986
Din 16.000.—:	28381 34280
Din 12.000.—:	8105 34604 46280 53672
	67230 89963

Din 10.000.—:	7298 17673 18138 21803 30182 52150 57832
	60335 68539 82360 85107 93285 94632

Din 8000.—:	8022 10696 13913 27671 39151 41407 43714
	43954 50600 57536 62182 68787 76389 96505

Din 6000.—:	4341 5853 12654 16981 34808 37839 41477
	45717 53976 54240 55407 57713 62435 64646
	66065 71058 74945 75450 88383

Din 5000.—:	2135 7125 7987 12729 16174 28508 32369
	32531 36495 38395 41858 46747 52800 54578
	60716 63843 69518 71459 73595 76125 77638
	88908 91462 95805

Din 4000.—:	1009 1169 1694 2971 9109 10482 22725
	24428 31236 32947 33420 36659 36838 40261
	45703 50514 51674 57276 57593 58497 60053
	66038 68942 71563 73752 76256 77285 77875
	77930 79124 82529 87944 89824 92586

(Brez jamstva.)

Nadalje je bilo izzrebanih še veliko število dobitkov po din 1000.—

Vsi oni, ki so zadelo dobitke v naši kolekturi, naj predlože srečke takoj v izplačilo. — Nove srečke so še na razpolago.

Pri nas kupljene srečke so zadele med drugim naslednje večje dobitke:

Din 100.000 štev. 18623
din 30.000.— štev. 37977 in din 6000.— štev. 75450.

Bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25 (tel. 20-97)

So še drugi faktorji, ki leže izven območja učiteljevega, ki pa vendar vplivajo na njegovo delo in na napredek učencev. Eden teh nedostatkov je veliko število učencev v enem razredu. Učitelj ne more spoznati bistva posameznih učencev, ne njih domačih razmer, ne more se baviti večkrat in ne za dolgo časa z izpraševanjem enega učenca. Posledica tega je nepravilno ocenjevanje.

Drugi tak nedostatek so učne knjige, ki večinoma ne odgovarjajo duševnosti učenčevi, temveč so bolj priročne knjige za učitelja. Pisane so v težkem in zgoščenem slogu. Boljše bi bilo manj teksta, pa več nazornih ilustracij. Besedilo naj bi bilo v sprošnem lažje in zanimivo, da bo učenec rad brskal po knjigi, ne pa z odvratnostjo guli samo zahtevano lekcijo. Pišejo se vedno nove knjige, ki dostikrat niso boljše od starih. Omare po šolah pa so polne tega papirnatega inventarja, da bi lahko z njim zidali hiše. Končno res leži na spretnosti učiteljevi, kako zna iz knjige izluščiti snov in njeno uporabo za učenca, tako da se ta res s pridom in z veseljem iz nje uči.

Napisali smo ta članek z najboljšim namenom, da osvetlimo razmere na naših šolah, ki vplivajo na napredek naše mladine in ji kratijo veselje do dela. Dobro bi bilo, ko bi tudi drugi činitelji povzeli besedo, ter s tem pripomogli k zbolšanju obstoječih razmer. R. G.

m Nenavadna nesreča. V mestni klavnici je nekdo vrzel mesarski nož v hrbet mesarskemu pomočniku Jožetu Primožiču, ki je dobil hudo poškodbo. Moral se je zateči k zdravniku.

* Poročila sta se v Ljubljani pooblaščen inž. g. Polde Milač, in gđc. Anica Vihar iz Frama. Cestitamo!

* Vstopnice za prireditve v Sokolskem domu v soboto po znižani ceni din 10.— pri Putniku! Maske dobrodošle!

* Pepelnico sredo tradicionalna »Kulinarska razstava« in »Slanikova pojedina«. Laško pivo. Marčno svetlo in temno. Termalno svetlo in Zlatorog temno. Hotel, kavarna in restavracija »Orel«.

* Pozivamo vse zidarske pomočnike kakor vajence, kateri še niso prevzeli novih poslovnih knjižic s katerega koli vzroka, da to čimprej storijo zavoljo likvidacije združenja. — Zdrženje zidarskih mojstrov v Mariboru, F. Lašič, t. č. tajnik.

* Kupim zlato po najvišji dnevni ceni. O. Kiffmann, Aleksandrova c. 11.

* Trdo kožo in kurja očesa odstranimo brez bolečin. »BATA«, Maribor.

m. Nočno lekarniško službo bosta vršili od 15. do vključno 21. febr. Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85 ter lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Narodno gledališče

Torek, 18. febr. ob 20.: »Sumljiva oseba«.

Red B.

Sreda, 19. febr.: zaprto.

Četrtek, 20. febr.: ob 20.: »Lepa Vida«. Goslovanje Danilove in Kralja članov ljubljanske drame.

»Lepa Vida« nepreklicno zadnjič! Mno-gostranski želji, videti »Lepo Vido« tudi kakor je bila podana v Ljubljani, bo ta četrtek ustrezno z goslovanjem prvakov ljubljanske drame, ge. Danilove in g. Kralja, ki sta bila nosilca glavnih vlog pri prodorno uspehi krstni predstavi v Ljubljani. Z ozirom na zanimanje za to nepreklicno zadnjo predstavo »Lepe Vide« v letošnjem repertoarju se priporoča nabava vstopnic že v preprodaji.

Kino v Mariboru

* GRAJSKI KINO. Danes prekrasen francoski film »Bila sem pustolovka« izborna igra. — Pride »Brodarji na sinji Donavi«.

* ESPLANADE KINO. Do vključno srede češki film »Med dvema očetoma«. Četrtek »Deževje prihaja«. (Kiše dolaze).

* UNION KINO. Do četrta »Krik ulice« močna in napeta drama. Vivian Romance in Pierre Fresnay.

* KINO STUDENCI. 18. in 19. febr. »Luč bregov«, originalni posnetki iz Alp. Vrhu-nec filmske umetnosti.

Smučarska poročila

(»Putnik«, Maribor, 18. febr. 1941)

Senjorjev dom: —3, jasno, 10 cm sršča na podlagi 70 cm.

Peca: +1, oblačno, 80 cm osrenjenega snega.

Koča na Smrekovcu: —1, jasno, osrenjen sneg.

»Raj potepuhov« v Studencih

V soboto zvečer je agilni dramski odsek Sokola v Studencih vpriporil na svojem odru v Sokolskem domu nad vse zabavno komedijo v treh dejanjih »Raj potepuhov«, ki jo je zelo uspešno zrežiral Korče. Vsa tri dejanja se dogajajo v provincialni jetnišnici, kamor pride inspicirat predsednik sodišča in to ravno v tem času, ko so jim med poroko ravnateljve hčerke pobegnili jetniki iz svojih celic ter jih morajo nato svatje ter ženin in nevesta nadomestiti in se preobleči v njih obleke. Kakor že vse doslej prikazane igre je tudi ta spet po-

kazala, da se igralci ne boje tudi najtežjih vlog, ki so jih imeli v tej igri. To smo videli prav posebno v vlogi ravnatelja jetnišnice (Škilan), ki je bila podana mojstrsko kakor tudi predsednik sodišča (Mlakar), saj sta bila oba tako rekoč stebra vseh treh dejanj. Ugajali pa so ključar Krempelj (Golob) ter tudi vsi ostali igralci. Pri tej komediji, ki so jo ponovili tudi v nedeljo pri nabito polni dvorani, se je moral vsakdo prav od srca nasmejati ter si tako veselih predstav v teh resnih časih še želimo. -vb

Film

Mariborčanka Elfi Mayerhofer v „Figarojevi svatbi“

Pred dvema leti je nastopila v Monakovem v manjši vlogi operete „Netopir“ mlada začelnica Elfi Mayerhofer iz Maribora...

lropol“. Elfi Mayerhofer je dobila tudi ponudbe za film, katerim se je radevolje odzvala. Prvkar pripravljajo film „Nebeško sinja večerna obleka“...

„Bal Pare“ — novi film Karla Ritterja

Znani nemški avtor prof. Karl Ritter je dokončal vse priprave za veliki film „Bal Pare“. Sam pravi o filmu, da mora biti poln zdravega življenjskega veselja.

Prvi film o lepotah Srbije

Nedavno so predvajali v Beogradu prvi kulturni film, ki prikazuje lepote Srbije. Film je doživel prav lep uspeh in je izvrsten propagandni pripomoček...

ZARAH LEANDER IN HERBERT WILK

ILSE WERNER (Ufa)

„BOBNI VZDOLZ MOHAWKA“

Film s tem naslovom je dobil prvo nagrado USA, ker opisuje herojske dneve mlade Amerike. Je mojstrsko zrežiran, dovršeno tehnikoloriziran...

f Paul Muni je končal snemanje notranjih prizorov svojega najnovejšega filma in odpoval v Kanado zaradi snemanja zunanjih prizorov.

f Najnovejši Warner Bros film »Siva hiša na Hudsonu« opisuje tragično usodo mladeniča, ki je prišel kot orodje mogočnih zločincev v sivo hišo na Hudsonu...

f Slavna francoska filmska zvezdnica Claudette Colbert je sedaj v Ameriki, kjer doživlja v Metro-filmih lepe uspehe.

f Linda Darnell je nedavno prvič z življenju obiskala New York. Ko se je vrnila v Hollywood, je na vprašanje novinarjev, kaj ji je najbolj ugajalo, odgovorila: »Kip svobode, ogromni Metropolitan muzej, fantastična hitrost podzemeljske železnice in nočni pogled na Broadway s stotisoči svetlobnimi reklamami vseh barv.«

PRAVDA ZA POKOJNINO GE. EVE CURIE

Pariški »Matin« se je te dni obširno razpisal o pokojnici, ki naj bi jo francoska vlada v Vichyju plačevala ge. Evi Curie, hčeri zakonskega para Curie. Znano je, da je ga, Eva Curie pobegnila med vojno v USA. »Matin« ugotavlja, da vrši ondi anglofilsko propagando, kljub temu pa ji francoska vlada še daje pokojnino za ta posel. »Naravno bi bilo«, pravi Matin, »da bi za svoje sedanje delo v USA dobivala pokojnino od angleške vlade.«

FRITZ KAMPERS (Ufa)

Ponarejevalci petstotakov na zatožni klopi

Maribor, 18. februarja Danes se je pričela pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča v Mariboru senzacionalna glavna razprava proti ponarejevalcem 500 dimarskih bankovcev, ki so več mesecev vznemirjali slovensko javnost. Obširna preiskava je bila uspešno zaključena. Na zatožno klop so posadili 28 obtožencev, ki so ali ponarejali denar, ga spravljali v promet ali pa ponarejevalcem oziroma razpečevalcem pomagali.

Glavni obtoženci so 45letni čevljar Franc Maicen s Pobrežja, 43letni gostilničar Anton Grašič iz Maribora in 38letni zasebni uradnik Mohor Vabič. Kakor pravi nad 30 strani dolga obtožnica, sta bila Maicen in Vabič zaradi ponarejanja denarja že predkaznovana.

Bankovce so ponarejali na več krajih. Tako je bila ena delavnica pri Jožetu Štempiharju v Zagorju ob Savi, druga pri Jakobu Tomažiču v Skorbji pri Ptujju, tretja pa v Vrhovem pri Radečah.

Ponarejevalci so izdelali že okoli 1000 bankovcev po 500 din in jih po svojih

pajdaših ali pa sami razpečevali po vsej Sloveniji. Mnogo teh falzifikatov so zaplenili, krivce pa vtaknili pod ključ. Kljub skrbni preiskavi in večjemu zasledovanju ponarejevalcev in razpečevalcev se še sedaj tu pa tam pojavi kakšen ponarejen 500 dimarski bankovec in nekaj razpečevalcev še ni poznanih.

Pred sodnike so poklicali tudi finančierje ponarejevalcev, tako da se je zbrala prav čedna družba 28 obtožencev.

Za današnjo razpravo je bilo izredno zanimanje, saj ji je prisostvovalo zelo mnogo ljudi. Pričeli so s čitanjem obtožnice in spisov ter z zasliševanjem prvih obtožencev. Zaradi obsežnosti gradiva bo razprava trajala predvidoma dva dni.

NENADNA SMRT BERAČA V HLEVU

Včeraj dopoldne so našli v hlevu Objarku 8 mrtvega 77 letnega berača Franca Škerbinca. Starček je šele te dni zapustil bolnišnico. Zatekel se je v hlev, kjer je prenočeval. Poklicani zdravnik dr. Turin je ugotovil smrt zaradi splošne oslabelosti.

MALI OGLASI

do 20 besed stanejo z davkom vred 15.— din. Vsaka nadaljnja beseda 1.— din. Kdor išče službo, plača za tak oglas namesto 15.— din samo 12.— din. Mali oglasi za živitve, dopise, posest, trgovsko in obrtno reklamo na stanoje namesto 15.— din 20.— din. Vsaka nadaljnja beseda v teh oglasih stane 2.— din. Za pismeno odgovore glede naslovov v malih oglasih znaša posebna pristojbina 3.— din, kateri znesek je treba priložiti v znakah. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu. Pri pisarnih naročilih se lahko plača v znakah. Za vse male oglase, če so debelo tiskani, velja dvojna tarifa.

SUŽBO DORI

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Službo dobi pri trgovcu brez otrok DEKLE staro 20 do 30 let, katera je čista, zdrava, poštena in zanesljiva. Znati mora kuhati, delati na vrtu, pomagati v trgovini. Prednost imajo dekleta, ki znajo šivati. Dobra plača. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 22968-2

SUŽBO IŠČE

do 20 besed 12 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

ZENSKA srednjih let želi službo k otrokom ali kot gospodinjica pomočnica. Aleksandrova 24, pri hišnici. 22978-3

DEKLE

vajeno vseh del, z večletnimi spričevali. Želi spremeniti službo s 15. marcem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 22976-3

Iščem primerno službo kot ZIDARSKI POLIR

ali poslovodja z daljšimi spričevali. Pismeno ponudbe na oglasni oddelek »Večernika« pod »Zanesljiv«. 22975-3

DEKLE

išče mesto pri boljši družini, kjer bi se lahko učila kuhanja. Pogoji po dogovoru. — Majčka Ovcar, Volgruber, Sv. Lovrenc na Pohorju. 22972-3

MILEX NOVOVRSTEN ZAMPON BREZ KADOLJIVEGA MILA TEMELJITO OPERE LAŠE TER JIN DA LED SIJAJ IN PROZINOST. TUDI ZA OTROKE! IDEALEN ŠAMPON! DINO 6. KANC BROCERIJNA

VAJENCI-(KE)

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

MIZARSKI VAJENEC se sprejme. Slovenska ul. 26. Kokol. 22971-4

STANOVANJE ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

V Limbušu štev. 135 se odda v najem ena SOBA IN KUHINJA z balkonom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 22980-5

STANOVANJE

eno- in dvosobno, kakor tudi lokal za mesarjio ali manjšo obrt se odda. Smetanova ulica 54, gostilna. 22974-3

Spomnite se CMD!

SORO ODDA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

SOBA z uporabo kopalnice se odda v bližini kolodvora. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 22969-8

SOBA

z 1 ali 2 postelj. pri mestnem parku, se odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 22984-8

POSEST

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

POSESTVO dam v najem obitelji z odraslimi otroki. Predpogoj: lastne krave. Ana Wrešnik, posestnica, Zg. Radvanje 14 pri Mariboru. 22970-11

Frizerski salon „Pavla“ Trajni kodri samo pri Pavli, specialitetrajne brez vodne onduacije, 6 mesečna pismena garancija. Najmodernejši salon. Najboljša nostažba po nižjih cenah. Salon „Pavla“ Koroška 9

Nogavice trajne

po »Nimela« kopeli

>NIMELA« preprečuje spuščanje petelj (zank) Din 30.— >NIMELA« SAHOPRODAJA CELJE, poštni predal 2

Dobi se v drogerijah in trgovinah

JAVLJAM, da ne prodajam niti svoje hiše v Šubičevi 1, niti ono v Tomšičevi 34 ter da nisem tudi nikogar pooblastila, se o tem pogajati. Terezija Peklar 22967-11

OBRT TRGOVINA

do 20 besed 20 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din

BALANSIRNA TEHTNICA za trgovino, ki tehtna do 20 kg, se pocieni proda. Vprašati samo predpoldan Mlinska ul. 32, dvorišče. 22977-13

NAPISNO TABLO

vredno 800 din, prodam za 200 din. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 22973-13

POHIŠTVO-OPREMA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

STARO POHIŠTVO za sobo in kuhinjo se proda. Frankopanova 31. Vprašati pri hišnici. 22966-17

STEDILNIK

miza in 2 postelji. Primorska ul. 10. 22962-17

ŽENSKI KOTIČEK

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Nova USNJENA SUKNJA se ugodno proda. Cena po dogovoru. Naslov v oglasnem odd »Večernika«. 22964-18

VOZILA

do 20 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din

Proda se globok OTROŠKI VOZIČEK za 1200 din in športni voziček za 200 din. Sp. Radvanjska cesta 50. 22979-22

Naročniki kupujte jih ter oglašujte

Od Morave do Save od Donave do Drave proti kašlju vzemi

Karamele Rave Zavoječek din 5.— v apotekah

Ivan Campa

Mlin v grani vezan v platno din 50, in polusnje din 65 Knjigarna in papirnica Tiskovne družbe Maribor, Cankarjeva ulica 1 Telefon štev. 25-45